

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

БРОЈ: 303/2024

ДАТУМ: 23.02.2024.год.

КРАЉЕВО

На основу члана 123.Закона о социјалној заштити(„Сл.гласник РС“ бр.24/11) и члана 33.Статута Центра за социјални рад у Краљеву, а сходно Пословнику о раду Управног и Надзорног одбора Центра за социјални рад у Краљеву, Управни одбор на седници одржаној дана 23.02.2024.године доноси:

ОДЛУКУ О УСВАЈАЊУ
ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О РАДУ

Усваја се Извештај о раду Центра за социјални рад Краљево за 2023. годину.

Председник Управног одбора

Центра за социјални рад Краљево

Дарко Виријевић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД - Краљево

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
КРАЉЕВО ЗА 2023. ГОДИНУ**

ФЕБРУАР 2024.

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД . . . Краљево
- МЕСТО (ОПШТИНА/ГРАД). Краљево
- ГОДИНА ОСНИВАЊА 1960 год.
- В Д ДИРЕКТОР-а Светлана Дражовић, дипл. психолог
- E-mail scrkv@mts.rs
- АДРЕСА И ПОШ. БРОЈ ул. Моше Пијаде 26А
- ТЕЛЕФОН / TELEFAX 036-331-744, 036-323-151

1.УВОДНИ ДЕО

Полазна основа за сачињавање Извештаја о раду Центра за социјални рад града Краљева (у даљем тексту Центар) за 2023. годину је законима прописана надлежност и делокруг рада, реализована социјална и породично-правна заштита у претходном периоду, као и укупно социо-економско стање у локалној заједници и друштву.

Сваки грађанин и грађанка Републике Србије којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту која укључује: право на социјалну помоћ која омогућава достојанствен живот, право на делотворан приступ услугама и добрима и право на заштиту од сиромаштва и социјалне искључености.

Социјална заштита је организована делатност од јавног интереса, чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву како појединца, тако и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.

Центар као кључна установа социјалне заштите одлучује о остваривању права и коришћењу услуга социјалне заштите, а као орган старатељства примењују мере породичноправне заштите. Центар обавља послове поверене од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, као и Министарства за бригу о породици и демографију, а такође су му поверени и послови у складу са актима града Краљева, учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите, иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана у области социјалне заштите на територији јединице локалне самоуправе за коју је основан.

1.1. Предмет извештаја

Годишњи извештај за 2023. годину, о структури и броју корисника који су користили услуге Центра за социјални рад Краљево, као и подаци о врстама услуга и права које су током наведене године пружене грађанима Краљева, као и осврт на стање и потребе грађана Краљева у области социјалне заштите.

1.2. Основ за израду извештаја

Основа за израду Годишњег извештаја о раду су подаци прикупљени на основу постојеће евиденције и документације у Центру за социјални рад, као и извештаја постојећих служби у Центру за социјални рад као и других релевантних субјеката са територије града Краљева (локална самоуправа, фонд ПИО, НСЗ и др.) , а повезани су са социјалном заштитом.

1.3. Ко ме је намењен извештај и ко ће га разматрати

Годишњи извештај Центра за социјални рад намењен је надлежним Министарствима, Републичком заводу за социјалну заштиту, локалној самоуправи града Краљева као оснивачу и унутрашњим органима управљања Центра за социјални рад и свим другим заинтересованим субјектима који се баве планирањем, научним, истраживачким радом, а посебно социјалном и породичноправном заштитом на територији града Краљева и шире.

1.4. Делатност Центра за социјални рад

Центар за социјални рад у Краљеву основан је 1960. године, а са радом је почео 1961. године.

Јавна овлашћења Центар за социјални рад реализује кроз примену следећих закона, подзаконских аката, одлука, стратегија и осталих прописа:

- Закона о социјалној заштити
- Породичног закона РС
- Кривични закон
- Закон о прекршајима
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица
- Закона о јавним службама
- Закона о спречавању насиља у породици
- Закона о финансијској подршци породици са децом
- Закона о изменама и допунама о буџетском пословању
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја

- Закона о заштити података о личности
 - Закона о социјалној карти
 - Закона о управном поступку
 - Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада у Центрима за социјални рад
 - Правилника о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити
 - Правилника о изменама и допунама Правилника о стручним пословима у социјалној заштити
 - Уредбе о прибављању и уступању података о чињеницама о којима се води службена евиденција
 - Кодекса професионалне етике стручних радника социјалне заштите
 - Одлука о социјалној заштити града Краљева
 - Стратегије развоја социјалне заштите града Краљева за период 2021-2025 и осталих актуелних стратегија од националног значаја
- У вршењу јавних овлашћења Центар за социјални рад, као основна установа социјалне заштите и као орган старатељства у оквиру поверених послова, врши јавна овлашћења и обезбеђује остваривања права од општег интереса.
- У вршењу јавних овлашћења Центар у складу са законом ради на:
- ✓ остваривању права на материјално обезбеђење,
 - ✓ остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица,
 - ✓ остваривању права на увећан додатак за помоћ и негу другог лица,
 - ✓ остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад,
 - ✓ остваривање права на смештај у установу социјалне заштите,
 - ✓ остваривање права на смештај одраслог лица у другу породицу,
 - ✓ хранитељству,
 - ✓ усвојењу,
 - ✓ старатељству,
 - ✓ одређивању и промени личног имена детета,
 - ✓ мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права,
 - ✓ мерама корективног надзора над вршењем родитељског права,
 - ✓ спроводи поступак посредовања – медијације у породичним односима (мирење и нагодба),
 - ✓ доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права,
 - ✓ доставља, на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац,
 - ✓ пружа помоћ у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак у спору за заштиту од насиља у породици,

- ✓ спроводи поступак процене опште подобности хранитеља, усвојитеља и старатеља;
 - ✓ врши попис и процену имовине лица под старатељством,
 - ✓ сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога,
 - ✓ спроводи медијацију између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела,
 - ✓ подноси извештај о испуњењу васпитног налога јавном тужиоцу, односно судији за малолетнике,
 - ✓ присуствује, по одобрењу суда, радњама у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела (саслушање малолетног учиниоца кривичног дела, саслушање других лица), ставља предлоге и упућује питања лицима која се саслушавају,
 - ✓ доставља мишљење суду пред којим се води кривични поступак против малолетника у погледу чињеница које се односе на узраст малолетника, затим, чињеница потребних за оцену његове зрелости испитује средину и прилике под којима малолетник живи, и друге околности које се тичу његове личности и понашања,
 - ✓ присуствује седници већа за малолетнике и главном претресу у кривичном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела,
 - ✓ обавештава суд надлежан за извршење заводске васпитне мере и орган унутрашњих послова када извршење мере не може да започне или да се настави због одбијања или бекства малолетника,
 - ✓ стара се о извршењу васпитних мера посебних обавеза,
 - ✓ проверава извршење васпитне мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља и указује им помоћ у извршењу мере,
 - ✓ проверава извршење васпитне мере појачаног надзора у другој породици и указује помоћ породици у коју је малолетник смештен,
 - ✓ спроводи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства тако што се брине о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи,
 - ✓ стара се о извршењу васпитне мере појачаног надзора уз обавезу дневног боравака у установи за васпитавање и образовање малолетника,
 - ✓ доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара,
 - ✓ предлаже суду доношење одлуке о трошковима извршења васпитних мера и др.
- У складу са Одлуком о социјалној заштити града Краљева предвиђене су следеће групе услуга социјалне заштите:

1. Дневне услуге у заједници:
 - 1.1. Помоћ у кући за одрасла и старија лица;
 - 1.2. Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју, за одрасла и старија лица и за децу и младе у сукобу са законом.
 2. Услуге смештаја:
 - 2.1. Привремени смештај у Прихваталиште за одрасла и старија лица;
 - 2.2. Привремени смештај у Прихваталиште за жртве насиља у породици;
 - 2.3. Привремени смештај у кризним ситуацијама.
 3. Услуге подршке за самосталан живот:
 - 3.1. Становање уз подршку за младе који се осамостаљују;
 - 3.2. Персонална асистенција;
 - 3.3. Лични пратилац детета.
 4. Услуге за очување и унапређење живота породице:
 - 4.1. Социјално-едукативне услуге ;
 - 4.2. Саветодавно-терапијске услуге;
 - 4.3. Медијација;
 - 4.4. Мобилни тим за хитне интервенције.
 5. Иновационе и остале услуге социјалне заштите:
 - 5.1. Социјално становање у заштићеним условима;
 - 5.2. Дневни центар за старе.
- Град Краљево обезбеђује право на следеће врсте материјалне помоћи:
1. Материјална помоћ у новцу:
 - 1.1. Једнократна новчана помоћ;
 - 1.2. Ванредна новчана помоћ;
 2. Материјална помоћ у натури:
 - 2.1. Бесплатан оброк у Народној кухињи;
 - 2.2. Опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу;
 - 2.3. Друге мере у складу са потребама локалне заједнице.

Оснивање Центра локалних услуга града 2018.године, донело је новине у раду Центра у смислу да је пружање дела услуга које финансира град Краљево прешло у надлежност новоформиране установе.

Новоформирана установа је преузела на себе пружање једног дела услуга, док је део услуга у складу са Законом о социјалној заштити морао остати у надлежности Центра за социјални рад, мисли се на неодложне интервенције, ургентни смештај и слично.

Центар у складу са јавним овлашћењима и повереним пословима од стране Републике, врши процену статуса и потреба корисника, планира заштиту са корисником који партиципира у складу са способностима и обезбеђује права и издаје упуте за коришћење услуга, обезбеђује она права где се одлучује у управном поступку.

1.5.ОСНОВНА СОЦИО-ЕКОНОМСКА ОБЕЛЕЖЈА ГРАДА

Краљево је град удаљен 180 километара јужно од Београда, површине 1.530 квадратних километара, са преко 120 километара у пречнику. Центар је Рашке области коју још чине Врњачка бања, Рашка, Нови Пазар и Тутин.

Податак да само једна четвртина подручја припада равничарском терену говори о великој територији (највећа у Србији) која је тешко приступачна и налази се у брдовитом и планинском пределу са недовољно развијеном инфраструктуром и претежно насељеном старијом популацијом, што отежава рад са корисницима и указује и на потребу за развојем специфичних услуга. На територији града Краљева има 92 насеља са 68 месних заједница и 24 месне канцеларије.

Према званичним подацима од 30.06.2022. године укупан број становника је био 110.545. Упоредјујући податке из претходних пописа податка видимо да перманентно долази до смањења броја становника што је на жалост тренд у многим градовима у Србији.

Према подацима Комесаријата за избеглице тј. Повереништва за избеглице и миграције у Краљеву, број избеглих и интерно расељених лица је следећи:

- Избегла лица.....140-155
- Интерно расељена лица са КиМ.....11.500-12.500

са напоменом, да су подаци са којима они располажу оријентациони, али су дати у складу са тренутним техничким могућностима.

Према њиховим сазнањима на територији града Краљева нема неформалних колективних центара.

ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ

Табела бр.1 Кретање броја рођених и умрлих за период 2019.-2023. година

године	2019	2020	2021	2022	2023
Број рођених	856	1299	1137	1301	1224
Број преминулих	1276	1259	1518	1077	948

Из табеле видимо да су изузетно негативни природни прираштаји били током 2019 и 2021 године/2021 година је година ковида 19 када је био изузетно увећан број преминулих суграђана/.Поново имамо смањење броја рођене деце и поред свих позитивних мера које је држава донела.Што се тиче броја преминулих лица наставља се тренд смањења броја преминулих нарочито после ковид периода,али и у односу на претходне године.

СКЛАПАЊЕ И РАЗВОДИ БРАКОВА

Табела бр.2 Кретање броја склопљених бракова и развода за период 2019.-2023.година

Година	2019	2020	2021	2022	2023
Број склопљених бракова	574	393	386	484	518
Број разведених бракова	92	283	137	273	274

У изразито пандемијским годинама што се тиче ковида 19 имамо смањење броја склопљених бракова што је био и тренд у читавој Србији. Број развода и даље има исти тренд током 2022 и 2023 године. Од укупног броја разведених бракова у 2023 години, њих 113 је разведено по тужби, док је у 161 случају до развода дошло по споразуму.

Проблеми у бракоразводним поступцима су све сложенији и зато и даље постоји потреба да наше Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе појача свој рад, како би могло да реализује већи број превентивних програма намењених очувању и унапређењу квалитета живота у породицама, као и пружи саветодавно терапијску подршку већем броју породица и појединаца, јер је један од битних циљева унапређења социјалне заштите, очување и подизање квалитета живота породице.

ЕТНИЧКЕ ГРУПЕ И ДРУГА ПИТАЊА

Од етничких група најзаступљенији су Роми, али њихов број је тешко рећи, један од разлога је и то што се многи од њих изјашњавају као Срби или не желе да кажу своју националност.

Нису посебно евидентирани корисници Ромске популације, јер права остварују у складу са Законом као и сви други корисници. Ипак треба истаћи да процентуално у односу на број Рома који живе у нашем граду највећи број њих користи услуге и права из области социјалне заштите. Стамбено материјални услови у којима чланови ове популације живе су генерално знатно неповољнији у односу на остале суграђане и услед ниског образовног нивоа, теже се запошљавају, дуже су зависни од система социјалне заштите, заправо трансгенерацијски се преноси модел зависности од система. Из средстава намењених за једнократне новчане помоћи један део средстава се утроши за унапређење услова становања корисника тако да је током 2023. године 111 породица примило помоћ за унапређење стамбених услова и ти су у највећем броју ромске породице. Из средстава намењених за једнократне новчане помоћи један део средстава се утроши за унапређење услова становања корисника и у 2023. години је за ове намене утрошено 3.929.000,00 динара, тј. ово право је користило 111 породица што је знатно већи број у односу

на претходну годину када је обухваћено 46 породица. На знатно повећање је сигурно утицао и већи број временских неприлика које су наносиле озбиљне штете ионако лошим објектима за становање. Посебно забрињава немогућност контролисања и планирања утrophка средстава и санирање стамбених услова без укључивања стручних људи. Тако се дешава да се исте породице годинама јављају истичући проблеме воде, прокишњавања, одрона и сл., а да се при томе стално дају средства којима се проблеми не решавају на квалитетан начин. Посебна се пажња усмерава на подршку за школовање, како деце, тако и одраслих који се укључују у ванредно школовање. Циљ је да се професионално оспособе, повећају шансу за запослење и постану независни од система социјалне заштите. Кроз програм радне активације усмеравамо их на програме описмењавања и завршетка ОШ као и кроз сарадњу са НСЗ на активно тражење посла.

Оно што је значајно је стално настојање да партиципација ових корисника буде квалитетнија у планирању и обезбеђивању потребних услуга и права, па је ту значајна сарадња са ромским НВО.

ПРИВРЕДНИ И ДРУГИ ДРУШТВЕНИ РЕСУРСИ ГРАДА КРАЉЕВА

Поред улоге општинског и административног центра, град Краљево има и улогу привредног центра где су концентрисани скоро сви привредни капацитети. Привредна активност се одвија у 11 сектора, али највећи утицај на привредна кретања имају предузећа из трговине и прерађивачке индустрије. Захваљујући добром географско-саобраћајном положају, град Краљево је трговински центар Рашког округа.

Привреда града Краљева располаже са 74% вредности имовине и 72% капитала Рашког округа.

Према подацима Агенције за привредне регистре у Краљеву послује 1.128 привредних друштава и 533 предузетника.

Највећи утицај на привредна кретања на територији града Краљева остварују делатности трговине и прерађивачке индустрије. То су уједно и сектори у којима послује највећи број предузећа на територији града Краљева. У области трговине активно је 410 предузећа или 36,35%, а у области прерађивачке индустрије 277 предузећа или 24,56%.

Треба напоменути да је у последњих пет година дошло до побољшања свеукупне ситуације у нашем граду због почетка рада текстилне и фабрике каблова, што је довело до новог запошљавања радника, али је током 2023. године дошло до знатног смањења броја запослених у фабрици Леони.

ЗАПОСЛЕНОСТ/НЕЗАПОСЛЕНОСТ/ПЕНЗИОНЕРИ

На дан 31.12.2023 године на евиденцији Националне службе за запошљавање Краљево, незапослених лица било је укупно 5.751лица, а од тога је као и увек већи број жена.Незапосленост је смањена у односу на прошлу годину за 10,4 %. Према степену стручне спреме највише је незапослених лица са средњом стручном спремом, и то жена.

Пратећи стање на тржишту рада , пријављене потребе за слободним радним местима и огласе које објављују послодавци највише тражена занимања су заваривачи,бравари,оператери,шивачи,кројачи,као сва занимања везана за послове електронике,рачунарства ,грађевине и угоститељства.

Број пензионера на територији града Краљева, према подацима ФОНД-а за пензијско и инвалидско осигурање, филијале града Краљева је 25.920 из категорије запослених са просечном пензијом од 37.247,00 динара ,самосталне делатности 2.052,са просечном пензијом од 32.237,00 динара, а из категорије пољопривредника 2.394 са просечном пензијом од 16.227,00 динара.

2. КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

2.1 Број и структура запослених радника и начин финансирања

Број запослених у Центру за социјални рад је утврђен решењем Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, односно решењем надлежног органа града Краљева као оснивача установе.

Табела : Број свих запослених радника у ЦСР на дан 31.12.2023. год. према статусу запослених и извору финансирања радног места			
Статус запосленог	Финансира Република	Финансира лок. самоуправа	Укупно радника
Радни однос заснован на неодређено време	33	15	48
Радни однос заснован на одређено време	7	1	8
Укупно:	40	16	56

У Центру за социјални рад у Краљеву на дан 31.12.2023.године запослено је 48 радника на неодређено, и 8 радника на одређено време. Република финансира 33 радника који су у сталном радном односу, а локална самоуправа 15 радника.

У 2023. години услов за старосну пензију су стекла два запослена. Ово је био основ за нов захтев за запошљавање према ресорном Министарству, а поднет је захтев и комисији Владе за сагласност за запошљавање. У време подношења

захтева број недостајућих радника је у односу на норматив је 6 .У зависности од расположивих ресурса Центар ће и даље наставити са праксом ангажовања стручних радника кроз програм стручне праксе, а током 2023 ангажован је један дипломирани социјални радник. Као и у претходним години због пораста броја захтева и забране запошљавања, и одлива стручних радника, да квалитет услуга и поступак остваривања права не би био доведен у питање,било је неопходно додатно ангажовање запослених.

Што се тиче старосне структуре запослених радника, ситуација се полако поправља запошљавањем млађих кадрова али још увек има већи број запослених старости преко 50 па и 60 година. Свакако да искуство представља ресурс, али и ризик од последица изгарања, обољевања и већег одсуствовања са посла.

У 2023. години на обављању повремених и привремених послова ангажоване су 3 раднице које је финансирао локална самоуправа преко НС за запошљавање у оквиру Јавних радова (особе са инвалидитетом).

У складу са процедуром о поступању по примедбама грађана на рад стручних радника разматрали смо и на њих реаговали у предвиђеном року

У складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији, рад Центра је организован на најфункционалнији начин са постојећим кадром.

У 2023. години у Центру организован је кроз рад: Пријемне службе, Правне службе са Канцеларијом за материјална давања, Службе за заштиту деце и младих и Службе за заштиту одраслих и старијих.

Промене које су уведене у организацији Пријемне службе и Правне службе са Канцеларијом за материјална давања пре пар година, а тичу се процедуре остваривања локалних права и централизације и веће контроле и праћења ових давања, дале су значајне резултате и у овој извештајној години и планира се задржавање ове методолошке и организационе промене.

2.3.Услови рада,простор ,опрема и одржавање

Центар за социјални рад заузима површину од 964,80 м² са укупно 37 канцеларија. У склопу зграде је још сала за састанке, портирница, простор за архив, 2 мокра чвора.

Зграда Центра има централно грејање. Чишћење и хигијену радног простора врши радник ангажован преко агенције, кога финансира локална самоуправа. Центар обавља своју делатност у ненаменски грађеном, али адаптираном објекту. Сваки стручни радник има свој телефон (центра са 4 телефонске линије и посебном линијом за факс и интернет), рачунар. Поседујемо пратећу техничку опрему неопходну за реализацију свих редовних активности и едукативне и превентивне програме. Нажалост, није могуће обезбедити да сваки стручни радник ради у одвојеној канцеларији, што би, обзиром на природу и

садржај разговора који се са корисницима обављају, било у интересу заштите права и адекватнијег пружања услуга корисницима.

Проблем недостатка простора за архивски материјал је у великој мери разрешен изградњом архивских ормара у простору хола Центра уз одговарајуће закључавање. У току 2023.године излучено је 41,6 метара архивске грађе, што је донекле растеретило архивски простор, као и у самим досијеима корисника . За складиштење робе која се повремено дели корисницима (пакети хране, хигијене, половна гардероба) и даље се користи подрумска сала која се раније користила као простор за реализацију превентивних активности и едукације са већим групама. Објекат Центра није прилагођен особама са инвалидитетом, тако да је само приземни део доступан јер су направљене две покретне рампе. Спрат није доступан јер технички није могућа уградња лифта. Редовно се обраћамо захтевом надлежном Министрству али и другим донаторима у намери да урадимо додатне реконструкције како би установа била што доступнија лицима са инвалидитетом.

Током 2023.године поново су извођени радови око одржавања лименог крова на згради установе, као и на санацији последица прокишњавања.И даље остаје сталан ризик цурења лименог крова који услед, пре свега архитектонског решења и простора где је смештен (између две стамбене зграде) често има оштећења и раде се поправке, али без трајнијег решења проблема. Једино би по мишљењу стручних лица, потпуна реконструкција крова или евентуално уступање за надградњу о чему може одлучити власник (град) представљала трајније решење. Током 2023. године је рађено углавном на текућем одржавању зграде, а већих инвестиција није било. Обезбеђена су средства за израду пројектне документације која је и урађена како би конкурисали за програме енергетске ефикасности тј. за изолацију зграде и израду фасаде која је у веома лошем стању.

Уз помоћ надлежног Министарства и локалне самоуправе тренутно имамо опремљен возни парк и теренским и путничким возилима, што је од изузетног значаја за рад Центра због разуђености територије и великог броја села који се налазе у тешко приступачном подручју, као и за смештај и обилазак корисника у установама социјалне заштите широм Србије.

2.4.Стручно усавршавање запослених

У циљу обезбеђивања услова за стицање и обнављање лиценце запослених стручних радника Центар за социјални рад има обавезу доношења годишњег плана обуке и усавршавања запослених.

Обавеза стручног усавршавања дефинисана је Законом о социјалној заштити, и одвија се према плану стручног усавршавања.

У циљу обезбеђивања потребних бодова за поступак лиценцирања, али и стицања нових и унапређења раније стечених знања, како би се квалитетније

реализовала заштита осетљивих група корисника и обезбедило остваривање права из области социјалне заштите или координирале успешно активности на заштити корисника у 2023. години, настављено је са обукама кроз акредитоване програме. Реализовано је редовно присуство (непосредно или онлајн) семинарима и стручним скуповима ради даље континуиране едукације стручних, али и других радника, што је у складу са обавезним лиценцирањем стручних радника, али и захтевима посла, пошто се проблематика са сталним друштвеним променама, усложњава.

Током 2023. године сви стручни радници су континуирано присуствовали стручним скуповима и едукацијама ради додатне едукације и прикупљања бодова за лиценцирање, као и радници на финансијско-рачуноводственим пословима јер се и у овој области стално уводе новине.

За већину радника Центра, према личним афинитетима и доступности акредитованих програма, организоване су групне обуке, што представља значајну уштеду у трошковима превоза, боравка и дневница, а унапређује квалитет рада са корисницима.

Дана 03.12.2023.године ЦСР Краљево је био организатор Националне конференције која је окупила око 60 учесника што је омогућило размену искустава и стицање нових знања, а директорка Центра као и руководиоца службе за заштиту деце и младих су имале запажено излагање о насиљу у породици са посебним освртом на децу као жртве породичног насиља.

Како је у овом периоду обезбеђен значајни број акредитованих онлајн едукација то је значајан број стручних радника према личном афинитету али и предлогу супервизора похађао различите обуке.

Сви стручни радници су испунили услове за обнављање лиценце, осим раднице којима је због породичног одсуства рок за обнављање лиценце продужен. Ово говори о томе да је адекватно планирано стручно усавршавање радника и да се води рачуна о равномерном упућивању на обуке и стручне скупове.

Будући да је у претходном периоду дошло до значајне смене генерација код запослених имамо доста стручних радника који нису прошли обуку за вођење случаја, па је потребно у сарадњи са Републичким заводом за социјалну заштиту организовати обуку, али и кроз интерене обуке оснажити новозапослене за рад у установи. Уложиће се напори да се обезбеде обуке које се тичу заштите интереса деце у ситуацијама високо конфликтних развода, израде функционалних налаза и мишљења. Када су у питању старији суграђани и даље остаје потреба за унапређењем знања у области старатељске заштите и располагања имовином штићеника, што је започето још током 2023.године, као и све актуелније тематике везане за подршку појединцима и породицама чији су чланови оболели од деменције или Алцхајмерове болести.

Центар је успео да задржи активну улогу у организацији стручних скупова регионалног типа у циљу унапређења и размене стручних знања и искустава, јер за то имамо ресурсе, како техничке тако и кадровске. Били смо активни учесници на више завршних тематских конференција које су намењене заштити

деце од радне експлоатације и других врста угрожавања права деце, борбе против насиља у породици, актуелне теме које се тичу заштите миграната, улоге ЦСР у поступцима заштите од трговине људима, актуелне теме насиља, развода и постразводних проблема и сл.

Будући да су едукативни програми и озбиљније стручне обуке које унапређују знања стручних радника веома скупе, и током 2023. године је у оквиру наше установе наставила едукација из друге године системске породичне терапије за читав регион у партнерству са Асоцијацијом системских терапеута која има европски сертификат за реализацију програма обуке за системску породичну психотерапију. Због наше проактивне улоге током 2023. године добили смо 3 гратис места, што је веома значајно ако знамо да годишња обука за једног полазника износи око 90.000,00 динара.

Током 2023. године наставило се са праксом интерне едукације запослених на Стручном већу што је од изузетног значаја за квалитетан рад стручних радника. Активно смо учествовали у процесу рада радних група за унапређење система социјалне заштите и чланови смо фокус група у Републичком заводу за социјалну заштиту који се тичу увођења промена у актуелну праксу у социјалној заштити.

Активни смо у раду Савета за запошљавање, Комисије за решавање стамбених проблема грађана града Краљева коју је основала локална самоуправа.

Представник Центра за социјални рад је члан новооснованог Савета за социјалну заштиту чије оснивање смо годинама уназад предлагали, али у 2023. години није било значајнијих активности у којима смо партиципирали.

Активни смо у раду Асоцијације центра за социјални рад, Удружењу стручних радника социјалне заштите, као и у Комори социјалне заштите.

Током 2021. године је основано удружење „Аргумент“ кога чине правници у систему социјалне заштите и представници ЦСР Краљево су узели активну улогу у раду овог удружења, а ЦСР Краљево је током 2023. године активно учествовало у раду удружења које је имало запажено излагање на националној конференцији кроз излагање, Место и улога правника у ЦСР.

На основу анализе података из праксе рађени су предлози пројеката у партнерству са локалним невладиним организацијама који се тичу осетљивих група корисника. Нажалост и поред квалитетних предлога који су проистекли праћењем актуелне проблематике у пракси нисмо наишли на разумевање и подршку кроз финансирање на конкурс локалне самоуправе што је значајна мањкавост и што рад ове установе која иначе има висок углед у систему социјалне заштите чини мање ефикасним када је у питању превенција и сузбијање социјалних проблема, а ово спада у једну од обавезних делатности за које не постоји уређено финансирање као у већини градова али ЛС издвајају средства за квалитетне превентивне програме које центри за социјални рад у сарадњи са цивилним сектором реализују и планирају према ставрно препознатим потребама на територији своје ЛС.

Програм „Породично оријентисане ране интервенције“ започео још 2021. године, његова реализација је настављена током 2022. године када је и потписан Споразум о сарадњи са Домом Здравља Краљево, тј. Дечијим диспансером, чије Развојно саветовалиште има кључну улогу, као и ПУ „Олга Јовичић Рита“. У току 2023 године ЦСР је активно учествовао у примени овог програма у циљу унапређења подршке породицама тј. деци са сметњама у развоју. Наша установа је кроз овај програм унапредила степен сарадње са свим потписницима споразума, што се видело кроз саму реализацију и подршку конкретним породицама.

Такође смо у 2023. години активно учествовали у реализацији програма Разиграно родитељство-подстицај раном развоју и васпитању кроз игру у сарадњи са ПУ „Олга Јовичић Рита“ и Развојним саветовалиштем Дечијег дома здравља у. Циљ је да се у пракси примене знања и вештине коју професионалци кроз сет обука стичу, у раду са породицама са децом, а посебно у раду током обиласка деце која се налазе у хранитељским породицама и у ситуација контролисаног виђења детета са другим родитељем. У овај програм је укључено 10 стручних радника.

Такође колеге су успешно завршиле обуке које се односе на стицање додатних знања и вештина у раду са родитељима за подршку васпитним моделима без примене физичког кажњавања.

Активни смо у свим кампањама за заштиту жртава трговине људима, током ове године завршавамо сегмент везан за унапређење родитељских компетенција у оквиру програма инклузивног предшколског образовања, чије трајање је продужено. Стручни радници ЦСР су чланови мултисекторског тима који свако из свог домена ради на томе да се што већи број деце ромске популације укључује у предшколско васпитање.

Изражени проблеми који се тичу недостатака хранитељских породица за децу, а хранитељство јесте мање рестриктиван облик збрињавања деце, подстакао је на републичком нивоу уз подршку УНИЦЕФ-а кампању која се односи на регрутацију нових хранитељских породица у локалној средини. У партнерству са Центром за породични смештај и усвојење предстоје нам бројне акције у том смеру.

Посебна пажња је посвећена подизању нивоа квалитета комуникације (сарадничке и са корисницима), као и раду са тзв. тешким клијентима. Ово је посебно потребно јер се ради на осетљивој породично-правној проблематици где је сарадња са странкама доста отежана услед емоционалних инвестиција у ове врсте поступака па је потребно да стручни радници унапређују знања како би себе чували од синдрома изгарања али и чували и добре личне границе и објективност у раду. Сам процес рада се редовно прати како од самих супервизора, руководиоца служби тако и директора који има непосредан контакт са корисницима али и увид у већину захтева и све притужбе корисника. Кад год се јави потреба ради се на изради интерних упутстава за поједине процесе рада, а у циљу ефикасније организације рада где се процени да је то

неопходно, а посебно у поступању у неодложним интервенцијама. У складу са инструкцијом ресорног министарства донета је процедура о поступању по захтевима за изузеће стручних радника ,као и преимедби на рад .Редовно сагледавање оптерећености постојећих Служби и тражење могућности за равномерном расподелом послова је био један од кључних задатака током 2023. године, као и свих претходних година уз појачано ангажовање на запошљавању недостајућих радника.

Од средине марта 2023 године надлежно Министарство је кренуло са применом новог евиденционог система СОЗИС у ЦСР , као и примене програма Е-писарница .Ово је захтевало изузетно ангажовање запослених, било кроз организоване обуке,а посебно кроз саму примену.

Током 2023 настављено је са применом програма социјална карта,уз очекивање да ће систем СОЗИС и социјална карта увезати што би увелико олакшало рад запослених у 2024.години.

3. КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА ПРЕМА СТАРОСНИМ ГРУПАМА (деца, млади, одрасли и старији) НА АКТИВНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ЦСР

Укупан број корисника у регистру ЦСР на активној евиденцији у 2023. према старости и полу						
Корисници по узрасту	Број корисника на акт.евид. у току изв. периода (01.01-31.12.2023.)			Број корисника на активној евиденцији 31.12.2023.		
	М	Ж	Укупно:	М	Ж	Укупно:
Деца (0-17)	1.389	1.058	2.447	1.002	801	1.803
Млади (18-25)	404	370	774	281	278	559
Одрасли (26-64)	2.561	3.066	5.627	2.002	2.753	4.755
Старији (65 и више)	1.641	2042	3.683	1.282	1.830	3.112
Укупно	5.995	6.536	12.531	4.567	5.662	10.229

Укупан број корисника услуга наше установе у 2023. години је 12.531 и за око 300 корисника је већи него претходне године.До повећања броја корисника је дошло у групацији старијих корисника што је јако значајно због већег обухвата једне од најосетљивијих групација и показује да је потребно развијати постојеће услуге намењене старим лицима,као и развијати нове.До смањења броја корисника дошло је у групацији одраслих,али код мушке популације што се повезује са интензивнијим запошљавањем у последње четири године.Такође се јавља и благи пораст корисника у групацији одраслих лица,женског пола и то су најчешће жене лошијег образовања које се тешко запошљавају,али и са сеоског подручја које немају приходе,али нити ни земљу која би има доносила приходе кроз бављење пољопривредом.

Значајно је напоменути да без обзира на кретање броја корисника, проблематика се перманентно усложњава и све чешће се у раду сусрећемо са мултипроблемским породицама, које захтевају дуготрајно и интезивно праћење и повезивање са другим институцијама и организацијама у граду.

Најмањи број корисника је из групације младих што је тренд већ дужи низ година.

Кретање броја корисника за период 2020-2023.година

Година	2020.	2021.	2022.	2023
Број корисника	11.849.	11.442	12.282	12.531

Од 2020.године пратимо тренд повећања броја корисника.

СОЦИО-АНАМНЕСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ КОРИСНИКА ПО УЗРАСНИМ ГРУПАМА (деца, млади, одрасли, старији)

Према степену образовања пунолетних корисника, највећи број је са завршеном средњом школом-из групације одраслих корисника. Затим следе корисници без завршеног основног образовања. Најмањи број корисника је са вишим или високим образовањем и они се у највећој мери јављају у сегменту рада који се односи на породично правну заштиту, а значајније је мањи њихов број када су у питању материјалне потребе. Овакав тренд траје већ дужи временски период.Подаци са Националне службе за запошљавање нам у последње време говоре да све теже долазе до лица са наше евиденције која би остварила услове за запошљавање у Леонију или Еуротају јер су све лошије образовне структуре ,а врло често се тешко прилагођавају условима које намеће радни однос/адекватно коришћење одсуства,поштовање правила уговора о раду и слично/. Оно што није добро је и податак да је фабрика Леони током 2023 године смањио број запослених за скоро 1000 лица.

Према месту пребивалишта највећи број корисника је са градског подручја из групације одраслих корисника и тај број је и више него дупло већи, од броја корисника из исте старосне групације са осталих подручја, што потврђује тешку економску ситуацију у граду, али може указивати и на нешто нижу информисаност становника из сеоске средине када су у питању права и услуге из социјалне заштите.То покушавамо да превазиђемо (и ове извештајне године), интезивном сарадњом са месним заједницама, посебно месечним одласцима у удаљена подручја, Ушће и Студеница, организовањем скупова на којима информишемо о правима и услугама, затим наступима у локалним медијским кућама и сл.

Током 2023.године примљено је 14.640 поднесака у складу са Законом о општем управном поступку.

ДЕЦА

Најосетљивија група корисника са којима ЦСР ради су деца.

Број деце на активној евиденцији ЦСР у току 2023. године и на дан 31.12.2023. према узрасту и полу						
Узрасне групе	Укупан број деце у 2023. год.			Број деце на дан 31.12.2023. године		
	М	Ж	Укупно:	М	Ж	Укупно:
0-2	148	127	275	108	115	223
3-5	201	179	380	145	121	266
6-14	677	542	1.219	581	468	899
15-17	363	210	573	347	281	415
Укупно:	1.389	1.058	2.447	1.225	983	2.083

Бројчано код групације деце, највећи број корисника је на узрасту од 6-14 година, најмање их је на узрасту до 2 године што је тренд већ годинама уназад. Највећи број стављених у пасиву је такође у групацији узраста 6-14 година. По подацима већи је број мушке деце у свим узрасним групама, него корисника деце женског пола. У поређењу са предходном годином, у свим старосним групацијама није дошло до статистички значајног померања броја корисника.

Број деце у ЦСР према корисничким групама и узрасту у 2023. години					
Корисничке групе	Узраст				
	0-2	3-5	6-14	15-17	Укупно:
Деца под старатељством	27	25	96	79	227
Деца жртве насиља и занемаривања	23	37	139	59	258
Деца са неадекватним родитељским старањем	12	6	57	47	122
Деца са проблемима у понашању	0	0	7	81	88
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	32	66	142	52	292
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	156	218	602	237	1.213
Деца ОСИ	16	35	145	71	267
Деца у поступцима: одређ. личног имена, сагласност за мал. брак, сагл. за располагање имовином	9	7	42	36	94
Остала деца	0	0	0	0	0
Укупно:	275	394	1.230	662	2.561

Подаци о броју деце корисника и броју деце по корисничким групама се не поклапају јер један број деце се може сврстати у више корисничких група.

Код малолетних корисника, највећи број је деце из социо-материјално угрожених породица и самим тим су у већем ризику од тога да њихове потребе нису задовољене на адекватан начин. Њиховим породицама је потребна додатна пре свега материјална а често и друга подршка, пошто се веома често материјална угроженост рефлектује на све сегменте функционисања породице.

У односу на предходни извештајни период број деце са проблемима у понашању је мањи, што говори у прилог томе да су програми оснаживања васпитних компетенција родитеља породица у ризику дали ефекте, али на другој страни имамо податак да су проблеми сложенији и трају дужи временски период. И даље ће се континуирано превентивно деловати на оснаживању породице и њене васпитне улоге, и успешније сарадње са образовним и другим институцијама које се интензивније обрађају за помоћ последњих година, те су интервенције правовремене и самим тим и са више ефекта.

Број деце жртава насиља односи се на децу жртве доминантно физичког и емоционалног насиља, док се број занемарене деце односи на едукативно, здравствено и емоционално занемарену децу и децу чији родитељи врше пропусте у вршењу неге, васпитања и надзора. Укупан број деце која су жртве насиља и занемаривања је 258 и највише се јављају у старосној групи од 6-14 година. Кроз саветодавни рад са родитељима, али и правне поступке Центар за социјални рад је у обавези да заштити статус деце и спречи њихову изложеност породичном насиљу. Најадекватнији вид је превенција породичног насиља за шта је потребно шире ангажовање, али и то је разлог за покушаје да реализујемо што више превентивних програма, бар кроз пројектне активности. На самој заштити деце од насиља потребно је повезивање и ангажовање свих система, јер једино такав свеобухватни приступ даје ефекте. Код деце која су занемарена или у ризику од занемаривања, Центар као орган старатељства користи све расположиве мере породично правне заштите да адекватно заштити интерес деце. Некада је то могуће кроз подршку и оснаживање родитеља саветодавним радом, укључивањем услуге породичног сарадника. Често је потребно деловати кроз корективне надзоре, налоге да отклоне недостатке у бризи око деце а као крајња мера су привремена издвајања деце и покретање поступака против родитеља и у крајњем случају лишење родитељског права и трајније збрињавање деце.

Свакако није мали број ни деце чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права. У ову категорију су убројена деца чији су родитељи актуелно у судском спору за вршење родитељског права, као и они који немају сагласност око модела виђења детета/деце са другим родитељем, деца родитеља који имају спорове око издржавања али и деца родитеља који немају усаглашене васпитне ставове у околностима раздвојене породице. Ово је један од показатеља кризе у којој се савремена породица налази и то је један од већих изазова и захтева у стручном раду наше установе. Подршка породицама и паровима у кризи да проблеме превазиђу, кроз редован саветодани рад или кроз саветодавно терапијски рад у Саветовалишту за предбрачне, брачне и породичне односе, су сложени стручни послови који заправо представљају један од видова заштите интереса деце, а то је одрастање у комплетној породици или бар очување родитељске сарадње у ситуацијама раскинутих породица. Статистички подаци о броју разведених бракова за претходну годину указују и на потребу да се обнове раније интензивно реализовани превентивни програми намењени

породици и родитељству, као и да се прилично занемарено предбрачно саветовање поново стави у један од приоритета.

Број деце која се баве прошњом у нашем граду је тешко евидентирати. Кроз повремене организоване акције са ПУ покушавамо да се боримо против овог вида злоупотребе деце. Код реализације акција се кроз међусобну дојаву повуку са улице, а и када утврдимо идентитет најчешће се ради о лицима и деци са других територија. Током године у повременим акцијама је било ситуација када су деца затечена са родитељима на улици али није било могуће утврдити радну експлоатацију деце, али смо ситуацију да су деца затечена у условима која нису адекватни (напољу на хладном без адекватних мера заштите) искористили да изрекнемо надзор и праћење и није било рецидива из тих породица. За адекватно превенирање и спречавање ове појаве потребно је ангажовање шире заједнице.

Значајну бројку представља и 267 (предходне године-227) деце са инвалидитетом чије породице такође захтевају посебну бригу наше институције. Имајући у виду да је задовољење њихових потреба и подршка њиховим породицама изузетно значајан задатак, Центар за социјални рад је унапредио сарадњу са Интерресорном комисијом и интензивирао помоћ и подршку овој осетљивој групи. Услуга Личног пратиоца чије пружање је од 2018. наставио Центар локалних услуга по свом оснивању се показала као најзначајнија за ову групацију корисника и наставиће се лобирање за проширивањем боја деце обухваћених овом услугом. У нашем граду није још увек кадровски довољно опремљено Развојно саветовалиште иако смо били један од првих градова који је то успоставио. Највећи број родитеља даје податак да је приморан да плаћа логопеда јер обим онога што је за сада обезбеђено никако није у складу са потребама деце. Сви родитељи дају податак да приватно плаћају дефектологе готово свих усмерења. Осим употпуњавања служби за здравствену подршку свакако да ћемо у наредној години покушати да иницирамо бар пилотирање специјализованих услуга које би могле бар делом да одговоре на неке од развојних потреба деце са инвалидитетом или сметњама у развоју.

Током 2022 обезбеђена су средства пројектом код ресорног министарства удружење „Аутизам“ из Краљева уз подршку града Краљева, али и приватних донатора у потпуности реконструисао и обезбедило простор за рад Дневног боравака за децу и младе са поремећајима из спектра аутизма али и другим проблема у менталном развоју. Предстоји дуг поступак да се упоредо са пилотирањем услуге обезбеде предуслови за лиценцирање и успостављање услуге у пуном обиму, у чему ћемо им обезбедити пуну подршку.

Уочава се и проблем недовољне интегрисаности младих особа са инвалидитетом по окончању школовања. Заправо све већи број породица указује на социјалну изолацију као тешкоћу која се рефлектује на квалитет живота ових особа па је важно започети активности на развоју услуга за ову групу корисника у виду дневних услуга у заједници, а поменути Дневни боравак ће делимично овај проблем редуковати, али даљи развој система и програма подршке предстоји.

Персонална асистенција је услуга која је предвиђена Одлуком о социјалној заштити града Краљева. Услугу је током 2023. године користило 11 лица, а услугу је пружао Центар локалних услуга, а услугу лични пратилац детета је користило 47 деце, а потреба за овом услугом је изражена.. Треба указати на потребу да за ову услугу не би смела да постоји листа чекања јер право на образовање и социјалну интеграцију деце је базично и свако одлагање обезбеђивања услуга представља озбиљну дискриминацију. Стоји обавеза пружалаца услуге да у недостатку капацитета о томе обавести оснивача како би за недостајуће капацитете расписао јавну набавку. Потреба за овом услугом је и даље веома изражена.

Право на услугу Дневног боравка за децу са поремећајима у понашању током 2023. године користило је 9 лица.

Постојање дневног боравка са јасним програмом рада утиче на то да млади у ризику своје слободно време проводе структурирано у активностима које подстичу развој и формирање адекватног вредносног система. Ово је истовремено и подршка породицама које се често налазе у стању беспомоћности и повлаче се из родитељских улога. Услугу пружа СОС село који је лиценциран пружалац услуге, а тошкови реализације за 10 корисника обезбеђени су од стране града Краљева.

У складу са циљевима који се тичу заштите најбољег интереса детета, током 2023. године на породичном смештају се налазило 74 деце. На крају године на породичном смештају је било 53 деце јер је један број деце враћен у биолошку породицу, а одређен број деце је постало пунолетно, а код одређеног броја деце је дошло до премештаја са породичног на домски смештај јер капацитети хранитељске породице нису могли да задовоље њихове потребе. Интензивно се ради на јачању капацитета и подршци примарним породцама како би се обезбедио повратак деце у породице, као и на томе да се у случају потребе издвајања на хранитељство искористе капацитети сродничких породица, што је за децу најповољније, за шта се сродничким породицама које хоће да брину о деци обезбеђује материјална подршка у складу са законом.

На домском смештају се током 2023 године налазило 17 деце и то су углавном деца са комплексним тешкоћама у развоју, којима у оквиру породица, примарних или хранитељских, није могуће обезбедити потребну негу, као и деца којој капацитети хранитељске породице нису могли да задовоље њихове потребе.

У сарадњи са Регионалним центром за породични смештај настављају се активности на информисању и мотивацији породица са наше територије за укључивање у хранитељство. Оно што је евидентан и у извештајној години, је проблем недостатка специјализованих хранитељских породица, а то су породице које су у стању да одговоре на специфичне развојне потребе деце. Свакако на то утиче и чињеница да ми као град тек уз подршку УНИЦЕФ а успостављамо у

пуном обиму службу која би се бавила стимулативним третманима деце. Очекујемо да ће и активност Регионалног центра за хранитељство у сарадњи са нашом установом кроз подршку хранитељским породицама, очувати и даље унапређивати ниво квалитета живота деце на хранитељству.

И даље је проблем постојања ургент хранитељске породице за децу и младе, тако да ЦСР Краљево интензивно трага за таквом породицом, тј. хранитељицом, затражена је помоћ ЦЛУ и у сарадњи са СОС селом постоји могућност да таквој породици уступе једну од кућа на коришћење уколико немају адекватно решено стамбено питање.

Старатељство спада у један од најосетљивијих послова које Центар обавља, јер представља целовит облик заштите деце. Старатељска заштита подразумева подршку свеобухватном развоју, кроз обезбеђивање егзистенцијалних услова, психолошку подршку, помоћ у васпитању, заштиту материјалних интереса малолетне деце.

Укупан број деце под старатељском заштитом (стално и привремено) је 272. Током извештајне године мере старатељске заштите је примењено код 11 нове деце, а привремено старатељство код 37 нове деце.

У току 2023. године Центар за социјални рад је донео 8 решења о мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права за 12 деце, а број решења о мерама корективног надзора над вршењем родитељског права је 19 решења, за 24 оро деце. Изречени корективни надзори имају за циљ исправљање пропуста родитеља у вршењу родитељског права и заштиту деце од занемаривања, како би се кроз различите системе подршке подигао квалитет живота деце у породици и превенирало издвајање деце, док се превентивним надзором омогућава остваривање неких законом дефинисаних права малолетне деце.

Током извештајне године 32 мал. деце евидентирано је као категорија издржаваних лица. Напомињемо да је ова последња евиденција свакако непотпуна јер не добијао редовно пресуде суда о издржавању деце. Проблем је недостатак алиментационог фонда за издржавање деце, јер и поред пресуда сведоци смо тога да се издржавање нередовно даје или не даје, да није могуће реализовати извршне поступке наплате издржавања из бројних разлога, те да су и у том погледу деца из једнородитељских породица у посебном ризику да њихове потребе нису адекватно задовољене. Ово осим што захтева неке измене у закону захтева и већу ажурност као и у свим споровима за заштиту интереса мал. деце.

Деца са проблемима у понашању

На евиденцији Центра за социјални рад налази се 81 малолетник са сукобом у у закону. У односу на предходну годину број ове деце се и даље смањује. То је групација деце која чине кривична дела или прекршаје, у сукобу су са родитељима, заједницом и својим понашањем угрожавају себе и околину.

Заједно са судом, полицијом, системом образовања и др. институцијама, наш Центар као орган старатељства делује у веома осетљивој и важној области социјалне заштите.

За свако лице којима је мера изречена прави се план услуга и мера тј. планира се рад, са малолетником и породицом, а циљ је да дође до корекција ставова који се усвајају и у понашању малолетника, тако да се граде и у понашању усвајају правилне васпитне норме. Кроз редован рад са овом групацијом малолетника још више увиђамо потребу оснаживања породица и подршке и едукације родитеља у грађењу односа са децом и подизању њихових васпитних компетенција, како би се превенирао развој поремећаја, пошто је рад на корекцијама дуторајан, напоран и за породицу, малолетника и стручног радника а ефекти често нису пропорционални уложеном труду.

Током 2023 године није изречена ниједна кривична санкција малолетничког затвора, што је стање неколико година уназад и указује на то да за сада немамо малолетних лица која врше тежа кривична дела.

У заштити деце са проблемима у понашању Центар је пре свега радио саветодавно са породицом и децом, достављао мишљење на захтев Суда и Јавног тужилаштва, посредовао између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела, извештавао о испуњењу васпитних налога, учествовао у припремним поступцима, присуствовао рочиштима у кривичним поступцима, спроводио изречене васпитне мере и друге послове у вези заштите малолетника са проблемима у понашању.

Осим што заједно са правосуђем делујемо кроз санкционисање овог понашања, проценом и достављањем предлога ради избора најадекватнијих мера, ради се и на превенцији, подизању васпитних компетенција породице, ради се са малолетницима на адекватној социјализацији, изградњи и усвајању правилних вредносних норми и облика понашања. Сложена и разнолика проблематика са којом Центар ради и различите циљне групе и њихове потребе, не дозвољавају да се у пуној мери реализују сви превентивни програми иако имамо обучен кадар, али у сарадњи и партнерству са НВО углавном успевамо да преко пројектних активности радимо и на превенцији. Право на услугу Дневног боравка за децу са поремећајима у понашању током 2023.године користило је 9 лица.

Постојање дневног боравка са јасним програмом рада утиче на то да млади у ризику своје слободно време проводе структурирано у активностима које подстичу развој и формирање адекватног вредносног система.

Иако је проблем вршњачког насиља нешто са чим се установа дуже сусреће у редовном раду, и током 2023. године је било пријава 32 случајева таквог насиља. Током 2023 од стране државе је успостављена платформа Чувам те која треба да допринесе координисаним активностима свих актера који раде на овој проблематици. Поред физичког вршњачког насиља све чешће се јавља насиље путем интернета/објављивање експлицитних фотографија мал.деце, најчешће

девојчица, упућивање претњи, омаловажавање од стране групе малолетника и слично/. Оно што је упадљиво је да се календарски узраст починилаца и жртава насиља, нажалост смањује, тј. до сада непрепознати облици физичког насиља се јављају још у основним школама. Општи протокол о заштити деце од злостављања и занемаривања, као и Посебни протоколи за просвету, здравство, ПУ, социјалну заштиту и правосуђе, дефинишу област деловања свих институција. Оно што је препознато као проблем у сарадњи, је недостатак информација о надлежностима других институција, те нејасна очекивања институција од других система услед чега су планови неадекватни, долази до великог протока времена, а интервенције нису довољно синхронизоване. Центар за социјални рад у оквиру редовног стандарда рада организује конференције случаја на које позива представнике свих система како би се парцијализованост у приступу превазишла и координирале активности. Иако је сарадња нешто боља и одзив већи него ранијих година и даље има основа да се сарадња унапређује. Потребно је на нивоу града радити на умрежавању свих институција које раде на проблему злостављања и занемаривања деце, па и самим тим вршњачком насиљу, како би се активности координисале како у области превенирања појаве тако и спречавању и отклањању последица и третману починилаца у ситуацији када је насиље већ развијено. За ово већ постоје предуслови, јер су представници свих система прошли обуке које је организовао УНИЦЕФ, тако да је након формирања и рада мултисекторског Тима за заштиту деце од злостављања и занемаривања потписан Протокол.

Циљ је да у будућем времену наша установа допринесе унапређењу координисаног и усаглашеног мултисекторског приступа у примени васпитних налога. Намера је да на овај начин на локалном нивоу наставимо да делујемо у складу са савременим стандардима и дамо допринос организовању малолетничког правосуђа по мери детета. Примена васпитних налога као алтернативних корективних мера према малолетним починиоцима кривичних дела обезбеђује брзу и правовремену реакцију система према младој особи дајући јој тако прилику да редефинише постојећи и успостави пожељан систем вредности и тако више не учини ни једно кривично дело. Зато је, на нивоу града потребно даље развијати сарадњу са институцијама и организацијама које су спремне да сарађују за шта немамо много заинтересованих, а користи и ефекти би били многоструки за сваког малолетника али и ширу средину.

МЛАДИ, ОДРАСЛИ И СТАРИЈИ КОРИСНИЦИ

Број пунолетних корисника у ЦСР по корисничким групама и старости у 2023. години				
Корисничке групе	Млади	Одрасли	Старији	Укупно:
Особе под старатељством	77	398	159	746

Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	71	412	183	687
Особе које се споре око вршења родитељског права	35	201	0	236
Особе са инвалидитетом	98	1.031	583	1.712
Материјално угрожене особе	358	3.302	1.786	5.751
Жртве трговине људима	0	0	0	0
Остали	95	342	376	813

На евиденцији наше установе, и даље је најбројнија је старосна групација одраслих лица. Међу њима, највећи број корисника су материјално угрожене особе, што говори у прилог томе да у граду још увек није повољна економска ситуација. Ситуација се доста изменила захваљујући заснивању радног односа корисника у Леонију и Еуротају, тако да се смањује број корисника НСП-а, али се ипак у највећој мери рефлектовало само кроз број једнократних новчаних давања. Од укупног броја особа са инвалидитетом, најзаступљенији су одрасли. У укупан број особа са инвалидитетом улази и број лица који користе право на туђу негу и помоћ другог лица, као и увећани додатак за помоћ и негу другог лица, лица лишена пословне способности, на смештају и др. Особе са инвалидитетом спадају у посебно осетљиву групу са ризиком да се нађу у позицији социјалне изолованости и они, али и њихове породице које су често изложене појачаном напору да одговоре на потребе својих чланова. Осим психолошке и саветодавне помоћи, која подразумева и правну, ангажујемо се и код других институција, посредујемо у остваривању права. Свеобухватна заштита захтева добро повезивање републичких и локалних права и иницирање успостављања услуга и права у складу са препознатим потребама. Нажалост, препреку често представља материјални фактор, јер развој услуга захтева знатна материјална средства. Право на коришћење услуге Персоналне асистенције је у 2023. години после процене стручних радника ЦСР користило 11 корисника. И током предходне године смо преко струковних удружења наставили са раније упућеним иницијативама према ресорном Министарству у циљу унапређења положаја особа са инвалидитетом (већа ажурност и јасни критеријуми у остваривању права на Туђу негу и помоћ и сл.).

Под сталним старатељством се налази 259 пунолетних лица. (У претходној табели су приказани збирни подаци и за лица под привременим и сталним старатељством). Ово је оно што Центар заправо дефинише као Орган старатељства, који штити интересе оних који због болести или инвалидитета нису у стању да своје интересе сами заступају, а што стручним пословима у овој области даје одговорност и сложеност.

У највећем броју случајева старатељи су сродници или блиске особе. У току 2023. године правоснажно је лишено пословне способности 24 лица. Питање лишења пословне способности преставља један од етички најосетљивијих

питања који осим рада стручних радника Центра захтева и осетљивост у раду Судова и вештака.

И даље велики проблем у примени старатељске заштите је немогућност проналажења адекватног старатеља, јер сродници одбијају ову обавезу, па у таквим случајевима се по службеној дужности одређују стручни радници. Проблем је и недостатак средства која би била усмерена на накнаду старатељу коју закон предвиђа, која би у великој мери утицала на спремност сродника да се ангажују као старатељи. Код одраслих корисника под старатељством у 43 случајева ЦСР врши старатељску заштиту непосредно.

Улога Центра као органа старатељства је у овим поступцима била огромна и захтевала је максимално ангажовање установе, а посебно Службе за заштиту одраслих и старих лица, као и Правне службе. Очекују се у најскорије време законске измене у овој области како би се спречиле злоупотребе и мултиплицирање улога, и заштитили интереси корисника на прави начин. Истовремено ови подаци указују на то да је и даље прилично велики терет на сродницима и примарној породици којима би такође требало кроз неке законске регулативе али и развој услуга обезбедити помоћ у подршку у бризи око свог члана.

На евиденцији Центра се укупно налази 60 лица са продуженим родитељским правом. И ово су породице које су мало видљиве у систему, које улажу огромне напоре у бризи око својих чанова а осим повремене материјалне подршке која је веома скромна немамо ресурса да их квалитетније подржимо.

Право на помоћ за оспособљавање за рад у 2023. години остварило је 14 лица, а на евиденцији је укупно 42 лица. Ово би требало да прати и развој радних места и стварање већих могућности за запошљавање особа са инвалидитетом по завршетку школовања. То је једини начин да постану мање зависни од система, али и да им се помогне у пуној интеграцији и јачању самопоштовања.

Укупан број корисника који су током године или на смештају свих старосних група пунолетних лица у току извештајне године је било 537.

На крају 2023. године на смештају се налазило укупно 425 лица из свих старосних категорија, а од тога на домском смештају 312 лица. Од лица на смештају 296 су из категорије одраслих, младих и старијих а само 16 торо деце је на домском смештају.

Из године у годину Центар све више развија сроднички и породични смештај као мање рестриктиван облик заштите, те је на овај начин током године на смештају било 95 лица из свих узрастних категорија од чега је 21 одрасло и старо лице. Смештај се реализује у ситуацији када у отвореној заштити није могуће обезбедити сигурност и задовољење основних потреба корисника.

Будући да имамо све већи број старачких и самачких домаћинстава, пре свега у руралним срединама а да породице нису у могућности да им обезбеде адекватну бригу, ни уз обезбеђивање услуге Сервис за помоћ у кући, смештај је у таквим случајевима неопходан. Сва лица на смештају се редовно обилазе и прати

квалитет њихове заштите кроз редовне ревизије, ванредне обиласке и одговор на сваку промену у њиховим потребама, што је донекле измењено само у време пандемије када су посете обустављане. Трудимо се да и у ситуацијама када је одрасло или старо лице на смештају, обезбедимо подршку породици, или утичемо на обезбеђивање стамбених услова за повратак лица у примарну породицу. Свакако да би већи број развијених услуга и права утицали на то да се редукује институционални облик заштите.

Имајући у виду специфичност територије која је веома разуђена и велики број руралних средина које су знатно удаљене од града, па су им самим тим и ресурси недовољно доступни, Центар за социјални рад перманентно организује активности које изискују специфичан рад на сеоском подручју. Вишегодишње исељавање из тих средина је довело до тога да у њима имамо велики број старачких, најчешће самачких домаћинстава, да нема лица који могу да буду непосредна подршка, па се долази до тога да они функционишу у свом окружењу доводећи себе у стање и здравствене запуштености, личне занемарености па и друге врсте егзистенцијалних ризика.

Интересовање корисника за смештај у установу социјалне заштите је из године у годину све већи, али реализација истог је јако успорена због попуњености постојећих капацитета.

ПРАВО НА МАТЕРИЈАЛНУ ПОДРШКУ

Број породица корисника права на новчану социјалну помоћ у 2023. години					
Врста социјалне помоћи	Старост носиоца права				
	деца	млади	одрасли	старији	укупно
Новчана социјална помоћ	10	18	138	11	177
Увећана НСП	7	9	289	163	468
Ограничена НСП	3	6	365	12	386
УКУПНО	20	33	792	186	1.031

У току 2023. године 1.031 породице су користиле право на НСП са укупно 2.498 лица. Према радном статусу корисника права на НСП на дан 31.12.2023. у највећем броју су незапослена лица и неспособна за рад. У извештајној години је дошло до смањења броја корисника права на НСП из више разлога, а највише због запошљавања радно способних лица, као и због примене социјалне карте где се добијају реални подаци о приходима свих чланова породице, а праћење породице у смислу прихода и стицања имовине се врши на месечном нивоу.

Такође социјална карта је омогућила увид да ли корисник поседује имовину ван територије града што до сада нисмо имали као могућност. Циљ успостављања Социјалне карте је успостављање јединствене и централизоване евиденције која поседује тачне и ажурне податке о социоекономском статусу појединца и његових чланова породице што је нама олакшало утврђивање чињеница

неопходних за остваривање права и услуга из социјалне заштите, а посебно ради ефикаснијег остваривања права и услуга, праведније расподеле новчане помоћи, као и једнократних новчаних помоћи.

Породице у којима има више лица која су способна за рад и право остварују по основу незапослености су најбројније и оне ово право користе највише до 9 месеци у току календарске године у складу са Законом о социјалној заштити, који предвиђа да се радно способни корисници током три месеца у години радно ангажују на обезбеђивању средстава за живот породице. Таквим породицама се у том периоду према процени њихових потреба, нарочито ако има малолетне деце, или немоћних лица у породици, обезбеђује помоћ из средстава локалне самоуправе.

До краја 2023. године подељено 225 пакета, већином у сеоским срединама. Овај вид помоћи је посебно значајан за кориснике који не могу да остваре, из формалних разлога, нека материјална права, а помоћ у преживљавању им је у неком периоду неопходна, или за лица која не могу да располажу на прави начин новчаним средствима, или постоји ризик да би их ненаменски искористила и тако себе, или породицу, довела у егзистенцијални ризик (зависници од ПАС). Такође, овај вид помоћи је посебно значајан приликом обилазака корисника који живе у удаљеним сеоским пределима, где је набавка намирница отежана, посебно у зимском периоду.

Народну кухињу преко Црвеног крста редовно користи око 600 лица и 30 повремених-већ дужи низ година.

ПОСЕБНО ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ КОРИСНИКА

ЖРТВЕ НАСИЉА

Позитивне помаке применом Закона о спречавању насиља у породици који је ступио 01.06.2017. године могу се видети и у 2023. години. Овим законом уређује се спречавање насиља у породици и поступање државних органа и установа у спречавању насиља у породици и пружање заштите и подршке жртвама насиља у породици.

Током 2023 године и даље је интензиван рад Интерног тима за заштиту од насиља у породици.

У току 2023. године интензивно је радила Група за координацију где су именовани и запослени из Центра и где у сарадњи са осталим члановима израђују индивидуални план заштите и подршке жртви и предлаже јавном тужилаштву мере за окончање судских поступака. Ова група је током 2023. године донела 41 план заштите што је знатно мање у односу на претходну годину. Један од разлога за доношење мањег броја планова заштите је и тај што је доношен један заједнички план када је у породици било више жртава породице. Све новине захтевале су додатно ангажовање свих државних органа и

институција, а посебно у делу ефикасности сваког система и спремности на увремењену размену информација и добро познавање надлежности и обавеза сваког система.

У нашој установи је током 2023. године рађено са 666 жртава породичног насиља/узраст млади, одрасли и стари/ ова бројка обухвата лица са којима је рад започет у 2022 и настављен у 2023. години, као и новоевидентирана и реактивирана лица. У складу са Протоколом код неких пријава насиља није било потребе за радом наше установе (већ су предузете мере од стране других институција, странке нису прихватале сарадњу, не ради се о породичном насиљу). Таквих пријава током извештајне године је било у 68 случајева.

Нажалост, највећи број насиља се дешава у потпуним биолошким породицама, затим у једнородитељским и проширеним породицама.

У нашој установи је током 2023. године рађено са 412 пунолетних жртава из групације одраслих лица, од чега је 338 жена скоро пет пута више него мушкараца.

Код групације младих рађено је са 71 жртвом насиља где опет предњаче девојке. Приметно је да из године у годину расте број пријава насиља у емоционалним релацијама младих особа.

Када су у питању старије особе рађено је са 183 лица, благи пораст у односу на претходну годину, али пораст је приметан већ годинама. У овој групацији је 121 жена и најчешћи насилници су нажалост њихова деца.

Највећи број лица трпи психолошко насиље (409 лица), а одмах затим физичко насиље (229). Заправо, у свим ситуацијама где је присутно физичко насиље имамо и психолошко.

Свака жртва физичког насиља се истовремено третира и као жртва емоционалног насиља. Став окружења према насиљу се мења па се може разумети и као тенденција да се насиље мање него раније минимизира, толерише и нормализује, као и последица примене новог Закона о спречавању насиља у породици и ефикаснијег деловања других институција, пре свега ПУ, јер највећи број пријава насиља добијамо управо од ПУ.

Као починиоци насиља у највећем броју се јављају брачни/ванбрачни партнери, затим родитељ, бивши брачни/ванбрачни партнер, син/кћерка, а у мањем броју случајева, насилник је брат/сестра или други члан породице. Истовремено како у једној породици имамо више жртава насиља, то се починиоци истовремено налазе у више улога.

Стручни радници Центра у свом раду су оснаживали жртве да саме покрећу поступке и пружана им је потпуна подршка и правна помоћ у виду писања кривичних пријава или предлога за изрицање мера за заштиту од насиља у породици, пошто нам је циљ да их кроз подршку померимо са позиције немоћи. У ситуацијама где то није било могуће Центар се јавља као покретач. Ипак можемо рећи да је у знатно већој мери број поступака у којима смо помогли

писањем аката и оснажили жртве да их покрену, а знатно је мањи број где то радимо по службеној дужности.

Током 2023. године покренуто је по службеној дужности 12 кривичних пријава, али је број написаних тужби које су покренуле саме жртве којима је пружана правна помоћ много већи (51).

У ситуацијама када је Центар проценио да је потребна заштита жртава, углавном се интересовало пружањем услуге писања тужби за заштиту од насиља у породици и кривичних пријава у име жртви које су оне саме подносиле, како би се избегла ситуација да када је Центар подносилац пријаве не дође до сукоба интереса тј. да не може да да мишљење о сврсисходности изрицања мера од заштите насиља у породици. Иако је наша установа у обавези да води евиденцију о изреченим мерама за заштиту од насиља у породици према Породичном закону, неформално, имамо податак да је изречено више мера него што је формално од стране суда достављано, због неажурности суда немамо тачан податак и поред многобројних ургенција.

Однос броја покренутих поступака за изрицање мере заштите од насиља у породици и броја изречених мера од стране суда је у несразмери, на штету изречених мера, а најчешћи разлози за то су-одустајање жртве од претходно поднете тужбе, не желе да прибављају лекарско уверење као доказ, и трећи веома важан разлог је тај што тужиоци не нађу довољно основа за покретање поступака по службеној дужности, а жртве се не придруже кривичном гоњењу. Очекујемо да ће и уведене законске измене ову област нашег рада унапредити.

У складу са Законом о спречавању насиља у породици, ПУ је током 2023. године изрекла 579 хитних мера, Основни суд је изрекао 396 продужетака хитних мера. Меру привременог удаљења учиниоца из стана ПУ је изрекла у 158 случајева, а од стране ОС ова мера је продужена у 112 случајева.

Меру привремене забране учиниоцу да контактира жртву насиља и прилази јој, ПУ је изрекла у 421 случајева, а Суд је исту меру продужио код 284 случајева.

Приметно је да је Прекршајни суд у 2023 донео је више пресуда затворских казни због прекршаја изречених мера, а нарочито су били ригорозни према вишеструким насилницима и насилницима који понављају насиље. Прекршајни суд може због кршења изречених мера заштите од насиља у породици изрећи казну затвора у трајању од 60 дана. Претходних година казне су биле блаже, најчешће је то била казна 7-15 дана затвора, а у овој години имамо и озбиљније казне и до 30-60 дана затвора.

ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

И током 2023. године није било већих активности Тима за борбу против трговине људима чији су наши преставници чланови. Наша установа препознаје своју улогу и значај у континуираном деловању, како на превенцији, тако и на препознавању ризика од свих појавних облика трговине људима (заштитом од радне експлоатације и свих познатих видова експлоатације, како одраслих тако

и деце). У циљу превенције трговине људима у партнерству са ОЦД покушали смо да преко различитих конкурса обезбедимо средства за превенирање ове појаве у нашој средини, али нажалост нисмо добили подршку.

Просјачење спада у један од најчешћих видова експлоатације деце чиме се заправо врши злостављање или занемаривање деце. Центар за социјални рад је и до сада имао организоване активности са Полицијском управом у циљу спречавања злоупотребе деце у просјачењу у нашем граду и о томе има обавезу редовног обавештавања надлежног Министарства. Чини се да свест суграђана о обиму распрострањености ове појаве и негативним ефектима на свако конкретно дете, породицу и средину, још увек није довољно развијена, посебно код ризичних група. Током 2023 смо наставили активности у овој области пре свега са ПУ, али ово никако не би требало да остане у оквиру деловања само ових институција. Овде је значајно ангажовање и локалних медија у циљу сензибилисања јавности за овај проблем који тражи наставак активности и у 2024.

Очекује се и веће ангажовање инспекције рада и на превенцији и спречавању, како би се сузбила радна експлоатација деце.

Такође ово је, једна од области на којој очекујемо и више активности Савета за безбедност града Краљева, као и савета за социјалну заштиту који је током 2021. године формиран.

ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у 2023. години, према старости и полу			
Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	142	125	267
Млади	83	15	98
Одрасли	394	637	1.031
Старији	234	349	583
Укупно:	853	1.126	1.979

Највећи број особа са инвалидитетом је из групације одраслих корисника, њих 1.031, док је најмањи број из групације младих 98 корисника.

Особе са инвалидитетом остварују право на додатак за туђу негу и помоћ, као и право на увећани додатак за туђу негу и помоћ, збрињавање у специјализованим установама и друге врсте права и услуга. Код одраслих и старих лица са инвалидитетом у већини су жене.

Број одраслих особа са инвалидитетом у нашем граду је знатно већи јер многи од њих, услуге наше установе не користе. Искуства у раду са њима показују комплексност у задовољавању њихових потреба које проистичу из чињенице да им је за задовољење потреба, адекватну интегрисаност у средину и пре свега очување личног достојанства, кроз коришћење њихових способности и даљи

развој и унапређење њихових вештина, знања и капацитета, потребна помоћ и ангажовање других особа.

Кроз средства обезбеђена пројектом код ресорног министарства удружење „Аутизам“ из Краљева уз подршку града Краљева али и приватних донатора у потпуности је реконструисало и обезбедило простор за рад Дневног боравка за децу и младе са поремећајима из спектра аутизма али и других проблема у менталном развоју. Центар за социјални рад до сада није имао заједничких активности са овим удружењем те немамо податке о томе колики број деце користи услуге као ни податке колики број особа са тешкоћама ван аутистичног спектра користи овај простор што је иначе било планирано. Остаје потреба заштите младих и одраслих корисника са сметњама у развоју после окончања школовања и потреба обезбеђивања њихове социјалне интеграције.

Зато је у наредној години нужно размишљати о пилотирању неке од услуга које би омогућиле бар дневне активности и за младе али и одрасле особе са тешкоћама у развоју. Ово утолико пре што се уочава проблем недовољне интегрисаности младих и одраслих особа са инвалидитетом по окончању школовања. Заправо све већи број породица указује на социјалну изолацију као тешкоћу која се рефлектује на квалитет живота ових особа па је важно започети активности на развоју услуга за ову групу корисника у виду дневних услуга у заједници. Током бројних разговора који су се тicali трансформације СОС дечијег села и коришћења ресурса којима ова организација располаже разговарало се о развоју услуге предах хранитељства, које би бар делимично ублажили страхове и стрес родитеља деце и са сметњама у развоју када имају потребу да услед разних околности привремено бригу о деци препусте другим особама.

Број деце током 2023. године која су остварила право на туђу негу, као и увећану туђу негу је 213. Имајући у виду да је задовољење њихових потреба и подршка њиховим породицама изузетно значајан задатак, Центар за социјални рад је унапредио сарадњу са Интерресорном комисијом и интензивирао помоћ и подршку овој осетљивој групи.

У извештајном периоду 698 лица је користило право на додатак за туђу негу и помоћ другог лица, а увећани додатак за помоћ и негу другог лица остваривало је укупно 842 лица што је увећање у односу на претходну годину.

Када је у питању остваривање овог права и даље представља проблем дуже чекање изласка корисника на лекарску комисију, као и изузетна ригорозност комисије за процену потребе за овим правом.

Даљи развој специјализованих услуга у локалној заједници је нужан услов за унапређење заштите и квалитетнијег живота особа са инвалидитетом и њихових породица (предах хранитељство и сл.)

Број особа са инвалидитетом ЦСР у 2023. години према врстама инвалидитета и старости					
Врста инвалидитета:	Старосна структура				Укупно:
	Деца	Млади	Одрсли	Старији	

Телесни	191	51	508	472	1.222
Интелектуални	30	22	302	16	370
Сензорни	5	6	31	38	80
Первазивни развојни поремећаји,	14	2	1	0	17
Вишеструки инвалидитет	17	10	16	4	47
Ментални	10	7	173	53	243
Укупно:	267	98	1.031	583	1.979

Највећи број корисника, њих 1.222 са телесним инвалидитетом, као и 370 корисника са интелектуалним сметњама, али је значајна бројка од 243 је са менталним сметњама.

У извештајном периоду укупно се 145 особа са инвалидитетом налазило на смештају-115 у установама социјалне заштите и 30 на хранитељству.

Центар развија породични смештај одраслих и старијих лица, као услугу мање рестриктивну за кориснике. Остали корисници су у својим породицама, а њима је потребна адекватна подршка јер су исцрпљени дугогодишњом бригом о оболелом члану породице. Уколико нема развијених услуга и породице су изложене посебним напорима, јављају се ризици за развој дисфункционалности, ризици од институционалног збрињавања који могу бити превазиђени само адекватном подршком породици.

Уочава се и проблем недовољне интегрисаности младих особа са инвалидитетом по окончању школовања. Заправо све већи број породица указује на социјалну изолацију као тешкоћу која се рефлектује на квалитет живота ових особа па је важно започети активности на развоју услуга за ову групу корисника у виду дневних услуга у заједници, а поменути Дневни боравак ће делимично овај проблем редуковати али даљи развој система и програма подршке предстоји.

4. ПОСЛОВИ ЦСР НА ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА, ПРИМЕНИ МЕРА И ОБЕЗБЕЂИВАЊУ УСЛУГА

СТРУЧНИ ПОСЛОВИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада у Центрима за социјални рад јасно су дефинисане процедуре у раду Центра за социјални рад. Број почетних процена током 2023 године је 1081 и највећи број процена је урађено код деце/421/, а усмерених процена је урађено 403, а од тог броја код деце 201.

По извршеној процени уз партиципацију корисника или родитеља или старатеља планира се даљи рад у заштити корисника у одређеном периоду, затим се планови преиспитују, сачињавају нови ако постоји потреба или се рад

завршава уколико је планираним услугама и правима одговорено на актуелне потребе корисника. Број сачињених планова је 451 и такође највећи код деце/254/. На нивоу установе је урађено и 947 поновних прегледа.

НЕОДЛОЖНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

У ситуацијама када се корисници нађу у стању високе угрожености тако да би без интервенције стручних радника у смислу збрињавања и заштите у сарадњи и са другим службама, могла да наступи опасност по живот и безбедност, интервенције се предузимају хитно. Зато је осим у редовно радно време, рад стручних радника наше установе организован и кроз 24-часовне неодложне интервенције.

Број предузетих неодложних интервенција у 2023. години	
Узраст корисника	Број интервенција
За децу	34
За младе	0
За одрасле	8
За старије	0
Укупно:	42

У 2023. години имали смо 42 интервенције ван редовног радног времена. Анализа података током неколико година, показује да се од примене Закона о спречавању насиља у породици смањује број неодложних интервенција. Наиме, примена овог закона је почела 01.06.2017. године и он је донео новину да полиција може потенцијалном насилнику изрећи хитне мере: удаљење починиоца из куће/стана или забрану да контактира жртву насиља и прилази јој. Ове мере могу трајати 48 сати, али их Основни суд може продужити за још 30 дана уколико за тим постоји потреба. Такође је предвиђена могућност да уколико дође до кршења изречених или продужених мера Прекршајни суд може починиоцу насиља изрећи казну затвора у трајању до 60 дана. Све ово је омогућило да жртве насиља остану у кући, а у највећем броју оне имају малолетну децу па и она са њима, тако да је смањен број интервенција и смештаја, као и додатна трауматизација жртве насиља и малолетне деце. Број неодложних интервенција је смањен и захваљујући унапређењу и одличној сарадњи са МУП-ом и Јавним тужилаштвом. Током 2023. смештено је у неодложним интервенцијама 7 оро деце, од тога 5 оро деце у Прихватилиште у Крагујевцу, а двоје деце у ургент хранитељским породицама. Још 8 особа је смештено ургентно током радног времена и то или у Геронтолошком центру на тзв. ургент местима, Прихватилишту за одрасла и стара лица или у ургент хранитељским породицама. Од средине 2023. године раскинут је уговор о сарадњи са Геронтолошким центром за обезбеђивање ургент места за смештај

корисника, али је почетком децембра склопљен споразум са приватним домом за смештај старих лица у Котражи што ће олакшати неодложне интервенције и ургент смештај корисника.

Специјализовани послови

Специјализовани послови обухватају више стручних процедура и метода, које захтевају посебна знања и стално усавршавање стручних радника. Ради се о саветодавном усмеравању од стране водитеља случаја, помоћи у васпитању и развојним проблемима деце, психо-социјалној подршци жртвама насиља, помоћи у сређивању брачних и породичних односа, усмеравању лица у стању социјалне потребе, као и на организовању радне и животне средине.

Супервизијски послови

Вођење случаја, као метод рада у Центрима за социјални рад, предвиђа процес супервизије стручног рада, као континуирани начин унапређења квалитета заштите корисника, подршке у раду стручним радницима и начин унапређења рада самих стручних радника, што је дефинисано Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада у Центрима за социјални рад.

У обављању стручних послова Центра у 2023. години, 4 супервизора су одржала 812 индивидуалних супервизијских састанака са водитељима случаја.

ЈЕДНОКРАТНЕ НОВЧАНЕ ПОМОЋИ

Једнократне новчане помоћи по фреквенцији спадају у најчешћи вид права за које се суграђани обраћају (чија намена се дефинише „за основне животне потребе“) и за које средства обезбеђује локална самоуправа. Током 2023. године донето 3.270 решења а право је користило 2.723 лица. Износ додељен за једнократне помоћи је увећан ове године, пратећи донекле раст цена набавке основних животних намирница. Извршена је кроз додатно ангажовање пријемне канцеларије потпунија процена потреба лица која се обраћају захтевима (континуирано праћење, циљани обиласци) и помоћ је усмеравана циљано тамо где је најпотребнија и додељивани су већи износи него претходних година. Унапређењу рада у смислу адекватнијег додељивања једнократних новчаних помоћи допринела је сигурно и примена социјалне карте. Треба истаћи да континуирани рад са корисницима и планирање чак и једнократних давања тј, усмеравање да се права користе у зимском периоду, у периоду прекида примања Новчане социјалне помоћи, усмеравање средстава за потребе школовања, затим циљано према посебно осетљивим групама корисника-старима, неспособнима за рад, лицима са инвалидитетом, спада у врло стресан посао, јер је број лица многоструко већи од расположивих средстава, и стручни радници су, неретко, изложени негодовањима, примедбама па и претњама лица, чијим потребама

нисмо у стању да одговоримо јер не спадају у листу приоритета. Овај вид помоћи остварују корисници Новчане социјалне помоћи-преко 50%. Овде треба истаћи, да смо један од ретких градова, који успева да у зимским периодима изврши расподелу средстава за набавку огрева и да правилним распоређивањем средстава током године, без значајнијег повећања трошења средстава из локалног буџета, успевамо да сваке године већи број лица буде обухваћен овом врстом помоћи. Током 2023. године ово право је остварило 1049 породица. У поређењу са предходном годином број корисника је нешто мањи, али номинални износи су били већи тј. свако лице је добило више новчаних средстава за набавку огрева или куповину основних животних средстава.

Најчешће се једнократне помоћи додељују за тзв. ванредне животне потребе, (изненадни догађаји у породици, оштећења стамбених објеката, и сл.) а заправо се, неретко, ради о подршци породицама да плате неке заостале дугове или набаве храну и хигијену.

Континуирано се из године у годину планирају средства за набавку прехранбених пакета. Натурална помоћ је посебно значајна за кориснике који не могу да остваре, из формалних разлога, нека материјална права, а помоћ у преживљавању им је у неком периоду неопходна, или за лица која не могу да располажу на прави начин новчаним средствима, или постоји ризик да би их ненаменски искористила и тако себе, или породицу, довела у егзистенцијални ризик (зависници од ПАС). Такође, овај вид помоћи је посебно значајан приликом обилазака корисника који живе у удаљеним сеоским пределима, где је набавка намирница отежана, посебно у зимском периоду. Натуралних давања је током извештајне године било 205, у виду пакета хране већином у удаљеним сеоским срединама.

Сваке године, нашој установи се обрати један број лица са територије других градова, који се нађу у стању социјалне потребе, ове године једно лице, са захтевом за доделу једнократне новчане помоћи за куповину хране или лекова и карата за повратак у место становања. Треба напоменути да се ова врста помоћи у највећем броју случајева рефундира од градова где пролазници имају пријављено пребивалиште, по напред договореној процедури. Сматрамо да је до смањења броја корисника дошло због тога што надлежни Центри за социјални рад нису давали сагласност за исплату једнократних новчаних помоћи, било из разлога што нека лица перманентно на тај начин покушавају да дођу до новчаних средстава идући од Центра до Центра за социјални рад широм Србије или због недостатка новчаних средстава.

За трошкове лечења корисника из године у годину расте број корисника који се обраћају за ову врсту помоћи.

У 2023. години право на помоћ у лечењу је остварило 568 лица, а донето је 624 решења, што значи да је било лица која то право нису остварила само једном. Оно што је примећено је да су се хронични болесници нешто више јављали а уобичајено они право на помоћ у трошковима лечења користе и у више наврата током године. Такође, потребно је интервенисати и око одлазака на лечење или

прегледе ван града, или рехабилитацију. Иако постоје упуту, честа је појава да корисници немају средства за одлазак. И поред тога што ће средства бити рефундирана кориснику, нарочито када су у питању деца, интервенишемо како не би услед одлагања, дошло до погоршања здравственог стања.

Ове године су значајна средства усмерена на помоћ у лечењу деце било у иностранству, било у Србији где су била потребна за учешће у лечењу средства родитеља. Из групације деце која су корисници права на додатак за ТНП, готово све породице где је познато да постоје повећани трошкови лечења, а материјална ситуација је неповољна, обезбеђено је право на ванредну новчану помоћ у трошковима лечења.

У делу одвајања средстава града за трошкове лечења смо у више наврата слали сугестије и нашем ресорном Министарству и Министарству здравља, ради постизања неких договора и инструкција око лечења лица у стању социјалне потребе, на начин да здравствено не буду угрожени, али да се приликом одређивања терапије поведе рачуна и о материјалном статусу корисника. Као посебан проблем се истиче и обим здравствених услуга које је у обавези да обезбеде установе за смештај, а шта од услуга мора да плати упутни Центар за социјални рад и питање статуса здравствених радника па и могућности и обима преписивања терапије, који је различито решен у установама за смештај корисника. Тако по захтеву установа за смештај обезбеђујемо средства за здравствене потребе наших суграђана на смештају, а износ, посебно за лица са комбинованим тешкоћама, није мали.

Корисници права на Новчану социјалну помоћ имају по том основу и право на здравствено осигурање и лечење, али често се јављају суграђани који нису корисници права на новчану социјалну помоћ, немају решену здравствену заштиту у крајње су неповољној материјалној ситуацији, а лечење је потребно неком члану породице, па је неопходно тада интервенисати. За један број корисника вршена је директна набавка лекова по фактури. То право поједини корисници, углавном хронични болесници, користе и у више наврата током године.

Из средстава намењених за једнократне помоћи један део средстава се утроши за унапређење услова становања корисника. Један број ромских породица је добио новоизграђене станове, али су и даље ове породице корисници који у највећем обиму ово право користе јер су и стамбени услови овог дела популације упадљиво најнеповољнији (поправке након пожара или санирање кровова који прокишњавају након обилнијих падавина, куповина дотрајалих кућних апарата-најчешће шпорета). Право је током 2023. године користило 111 породица што је знатно већи број у односу на претходну годину када је обухваћено 46 породица. На знатно повећање је сигурно утицао и већи број временских неприлика које су наносиле озбиљне штете ионако лошим објектима за становање. Ромске породице су и даље корисници који у највећем обиму ово право користе јер су и стамбени услови овог дела популације упадљиво најнеповољнији. Посебно забрињава немогућност контролисања и

планирања утрошка средстава и санирање стамбених услова без укључивања стручних људи. Тако се дешава да се исте породице годинама јављају истичући проблеме воде, прокишњавања, одрона и сл., а да се при томе стално дају средства којима се проблеми не решавају на квалитетан начин. Како већ дужи низ година и поред истицања потреба нема издвојених средстава за елементарне и друге непогоде, дешава се, да се у нашу установу упућују суграђани који су претрпели пожар, поплаве и сл. Изађе се у сусрет њиховим потребама али то није обим који би одговорио стварним потребама за санацију, па треба размислити о формирању одвојеног фонда за те намене. Ова средства обухватају и тренутне (временски ограничене на највише три месеца у току једне године) партиципације у плаћању станарине, најчешће за самохране родитеље са децом, који се нађу у изузетно тешкој ситуацији, као подршка да се организују и обезбеде услове за живот деце, како не би дошло до издвајања деце, као и за жртве насиља у породици када је то потребно. За потребе плаћања станарине за 15 лица .

У току 2023. године трошак на позицији трошкови екскурзија и рекреативне наставе је износио 675.000,00 динара. Ова давања су такође потребна како би се редуковао ризик од социјалне искључености деце из социјално угрожених породица и обезбедила боља интегрисаност у вршњачким групама. Број деце која користи ово право готово сваке године варира, као и сам узраст деце и самим тим и појединачна цена екскурзија. Напомињемо да су за децу на породичном смештају средства за ове намене обезбеђена из буџета Републике.

Накнада за **трошкове сахране** је право које се обезбеђује за кориснике Новчане социјалне помоћи, као и лица који немају сродника, било да су у тренутку смрти били на смештају у некој од установа или у отвореној заштити. Како ово, и у ситуацијама када има сродника, представља велики трошак на породице оскудног имовног стања, има ситуација када се партиципира у делу трошкова кроз одобравање једнократних давања сродницима, за те намене, после документовања материјалног положаја у коме се породица налази. Током извештајне године, накнада за трошкове сахране је примењена код 54 преминулих корисника.

Треба напоменути да се у нашој локалној самоуправи готово не користи могућност да се за лица без сродника изврши обавештавање Института за анатомију Медицинског факултета, који у складу са Законом о здравственој заштити, врши бесплатно преузимање тела и користи их у научне сврхе и врши бесплатно сахрањивање.

Превоз ученика, по реакцијама корисника ово право представља значајну помоћ породицама у стању социјалне потребе. У 2023. години је то право користило 56 ученика из породица са неповољном материјалном ситуацијом. Ово је заправо најбољи начин да се деца и породице у материјалном ризику, подрже и спречи њихова зависност од система социјалне заштите. Наиме, осим што се деци омогућава професионално оспособљавање и тиме повећава шанса за

каснијим запошљавањем, омогућава се и њихова боља укљученост у социјалну средину, структурирано провођење времена и развој позитивних вредности, и смањује ризик од развоја дисфункционалних облика понашања и подржава породица, у свом настојању да обезбеди пуни развој своје деце.

Део једнократних давања се користи за регулисање личних карата, такси и остале документације, која је корисницима потребна ради остваривања права. Право на личну документацију, једно од основних људских права али и законска обавеза и потребно је лицима у стању социјалне потребе омогућити да то право остваре. У 2023. години је један део средстава утрошен и за личне карте лица која су под непосредном старатељском заштитом, и за замену здравствених књижица. Укупно утрошена средства за ове намене у 2023. години су износила 275.350,00 динара, знатно мање него у 2022. години што говори о томе да је лична документација корисника, посебно лица под старатељством или на смештају уредна, а такође и материјално угрожених лица што им омогућава коришћење права и услуга у оквиру система.

УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ КОЈЕ СУ У ФУНКЦИЈИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Услуге у заједници усмерене су на пружање помоћи и подршке корисницима у природном окружењу, како би успоставили што већи степен контроле над властитим животом, остварили и задржали што већи степен самосталности и спречили или умањили ризик од институализације.

У вршењу других послова утврђених законом, Центар поступа у складу са Одлуком о социјалној заштити Града Краљева, које утврђује надлежни орган локалне самоуправе, као и усвојеном Стратегијом развоја социјалне заштите за период 2013-2020. године. Нова стратегија нажалост није урађена и њен рад је у току.

Ступањем на снагу Закона о социјалној заштити 2011. године, као и Правилника о нормативима и стандардима услуга социјалне заштите и Правилника о лиценцирању пружалаца услуга, улога Центра за социјални рад је значајно измењена.

У складу са наведеним Законом донета је одлука о формирању Центра локалних услуга града Краљева почетком 2018. године, и његова улога је пружање успостављених услуга социјалне заштите нашим суграђанима.

Континуитет у обезбеђивању наменских трансфера за равој и унапређење услуга социјалне заштите ствара услове да се развијају нове услуге, да се створе услови за њихово лиценцирање, као и да се пилотирају иновативне услуге социјалне заштите.

Социјално становање у заштићеним условима је услуга која је у граду Краљеву развијена од 2005. године и током 2023. године овом услугом је било обухваћено 110 лица у два објекта (Берановац и Милунке Савић). ЦСР доноси решење о коришћењу права на услугу, док ЦЛУ пружа услугу те је од великог

значаја добра сарадња ове две институције. Током 2023. године једна породица је због непоштовања кућног реда и правила становања исељена из објекта на Берановцу. У поступку преиспитивања права у оба објекта је током 2023. године донето решење о престанку права на услугу/ једна породица на Берановцу и две породице у Милунке Савић/. Судски поступци су у току тако да у овом тренутку немамо сазнања о исходу истих.

Услугу Становање уз подршку младих који излазе из система социјалне заштите на крају 2023. године, користиле су две младе особе из града Краљева које су током те године изашле из система социјалне заштите. За ову намену су опредељена два стана која су комплетно опремљена. Нажалост структура корисника станова и све препознатљивији проблем недовољне припремљености младих који долазе из система социјалне заштите на самосталан живот – недовољно развијене радне навике, одговорност, адекватни вредносни ставови, рефлектују се и на ову услугу. И поред редовних обилазака, покушаја надзора (који вешто избегавају) дешава се да су станови који су били врхунски опремљени, прилично оштећени и траже стално одржавање. Иначе, ради се о значајној услузи јер је намењена посебно осетљивој групи корисника, који су по изласку из система без породичне подршке и ова услуга им је веома значајна у фази преласка и организације самосталног живота.

Центар за социјални рад доноси решења за коришћење услуге и врши праћење коришћења права из области социјалне заштите или евентуално друге мере породично-правне заштите, ако се за тим укаже потреба.

Услуга Дневни Центар за старе је прешла у надлежност ЦЛУ са око 300 корисника. Током 2023. године ову услугу је користило 50-60 корисника на месечном нивоу. Како се не ради о лиценцираној услузи Центар за социјални рад не доноси решења за коришћење услуге, али кориснике усмерава на коришћење услуге када процени да то одговара потребама конкретног корисника.

Право на услугу Сервис за помоћ у кући је користило током године 74 корисника на месечном нивоу, а како је потреба за услугом изражена у руралним срединама са великим бројем старачких самачких домаћинстава, на основу анализе података иницираћемо и својим активностима (неке су већ у току) покушати да помогнемо развој услуга у сеоским срединама.

Право на услугу Дневног боравка за децу са поремећајима у понашању током 2023. године користило је 9 лица.

Постојање дневног боравка са јасним програмом рада утиче на то да млади у ризику своје слободно време проводе структурирано у активностима које подстичу развој и формирање адекватног вредносног система. Ово је истовремено и подршка породицама које се често налазе у стању беспомоћности и повлаче се из родитељских улога. Услугу пружа СОС село који је лиценциран пружалац услуге, а тошкови реализације за 10 корисника обезбеђени су од стране града Краљева.

Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе пружа услуге саветодавног и терапијског рада са појединцима и комплетним породицама, и

зависно од средстава реализује и бројне превентивне програме, реализује трибине, едукативне ТВ емисије и сл. Број корисника саветодавно терапијских услуга у 2023. години је 82 породице са укупно 130 корисника, од тога се непосредно радило са 15- торо деце, док је 12 породица користило услуге правника. Када је у питању дистрибуција по полу, још увек су заступљеније жене као корисници ове услуге. Услугу је користило 88 одраслих женских особа и 27 одрасле мушке особе. Број корисника, којима су услуге Саветовалишта потребне је све већи, пошто и Суд изриче мере упућивања у Саветовалиште, а и у ситуацијама корективног надзора вршења родитељског права, породице се упућују у Саветовалиште, а рађено је и са починиоцима насиља. Ако би се радила анализа бројчаних показатеља видљиво је да је број лица која су користила услуге за нијансу већи него претходне године/122 лица/, али број реализованих сеанси значајно већи у односу на претходну годину што може указивати на то да су се за услугу обраћале мотивисаније породице и појединци са сложенијом проблематиком које су захтевале дужи рад. Није било отказивања сеанси нити већег колебања у мотивацији што је случај код корективних мера или упућивања по упуту суда.

Сарадња са другим институцијама у локалној самоуправи и другим институцијама у Републици

Радећи на заштити осетљивих група корисника Центар је упућен на сарадњу са бројним републичким и локалним институцијама, пошто без мултисекторског приступа, нема адекватне заштите. У претходној години треба поменути сарадњу са Републичким заводом за социјалну заштиту, Центром за заштиту трговине људима, Канцеларијом за људска и мањинска права, свим институцијама у којима су на смештају наши корисници и другим институцијама који учествују у заштити наших корисника, док смо у локалној средини стално упућени на сарадњу са ПУ, Домом здравља, Општом болницом, Основним и Вишим судом, Тужилаштвом, Националном службом за запошљавање, основним и средњим школама, Предшколском установом, установама културе у нашем граду, као и стручним службама у градској управи града Краљева.

Извештавање

Поред редовних годишњих извештаја који се достављају надлежном Министарству, органима локалне самоуправе, Републичком заводу за социјалну заштиту и органима Центра, раде се по потреби и други извештаји у складу са важећом законском регулативом и захтевима. Пре свега редовни извештаји Републичком заводу за социјалну заштиту о броју деце на смештају, затим заштитнику грађана, како републичком, тако и градском. На крају извештајне

године урађен је Годишњи оперативни план рада за 2024. годину и достављен локалној самоуправи.

У складу са законским обавезама и Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада, Центар редовно информисае грађане локалне заједнице о пословима и програмима које реализују и о чему одлучују у вршењу јавног овлашћења.

Центар је редовно медијски извештавао о свом раду, било да су у питању посебне активности или редовна делатност. Посебна пажња се обраћа на редовно информисање када су у питању накнадне активности Центра, као што је: расподела огрева, активности у ванредним приликама, разне врсте натуралних давања и новине које се тичу Одлуке о локалним правима и услугама у социјалној заштити.

Такође, постоји и сајт Центра за социјални рад, на коме се грађани могу додатно информисати о правима и услугама нашег Центра, а сва питања могу такође упутити и путем mail-а.

Директор установе али и поједини стручни радници су гостовањем у локалним медијима осим извештавања о раду установе, континуирано додатно информисали суграђане о правима и услугама и поступцима за њихово остваривање. Кроз неколико тематских емисија реализоване су превентивне активности установе. Превентивни рад се реализује и кроз гостовања на тематским трибинама које организују организације, удружења, секције, наравно уколико је тематика везана за проблематику којом се бави наша установа.

Тим за информисање локалне заједнице чине директор, помоћник директора, руководиоци служби и супервизори. У складу са ранијим налогом надлежног Министарства установљена је обавеза достављања плана медијског представљања Центра за социјални рад надлежном Министарству, што тражи активнију сарадњу са локалним медијима у смислу планирања како наших тако и њихових активности.

Ранија инструкција која је обавезала директоре Центара за социјални рад да обавесте медије да је потребно да се за иступање у медијима претходно затражи сагласност Министарства је од стране Министарства за рад, борака и социјална питања нешто измењена што отвара простор за више извештавања како о самом раду Центра за социјални рад, тако и реаговања на актуелне социјалне проблеме. Истовремено, Министарство за бригу о породици и демографију је обавезало директоре Центара за социјални рад да је потребно да се за иступање у медијима претходно затражи сагласност Министарства. Ово нас доводи у позицију да не можемо да реагујемо на натписе или информације објављене у медијима, што није интерес грађана ни Центра као институције. Закон о заштити података о личности нас такође спречава да реагујемо на изјаве корисника чак и када оне нису истините, осим да дамо уопштена тумачења, што тражи појачану одговорност медија у информисању и адекватнију сарадњу.

Аналитичко истраживачки рад

Као и предходних година, након периодичног праћења проблематике, редовно су извештаји анализирани на састанцима стручног већа, где су осим тога преношене информације о стручним скуповима и свим иновацијама. Истовремено стручна већа су планирана и са посебном тематиком у складу са препознатим тешкоћама у заштити интереса корисника, нарочито када су у питању мултипроблемске породице.

На крају сваког квартала током и ове извештајне године, радио се пресек укупног броја корисника, број новоевидентираних, реактивираних и број престанака учешћа корисника у системусоцијалне заштите, за све старосне групације. Наведене податке смо пратили и код појединих категорија корисника као што су: старатељска заштита, породични и домски смештај, број захтева на материјална давања (НСП, ЈНП, натурална давања), жртве насиља, особе са инвалидитетом.

Осим вођења редовне евиденције, достављања извештаја о раду Центра, и др. активности ЦСР се бавио анализом изражености проблематике насиља у породици, броју жртава, потенцијалних починиоца, броју изречених хитних мера, броју продужених хитних мера, тј. ефектима примене новог Закона о спречавању насиља у породици, на учесталост ове појаве у граду Краљеву. Потребно је нагласити да је ове године било изузетно тешко израдити годишњи извештај јер је прва три месеца рада у 2023 години примењиван програм Интеграл, а затим је по налогу надлежног Министарства уведен програм Созис који још увек није развио статистику на задовољавајући начин.

Такође су, током године попуњавани разни упитници за потребе разних институција и удружења грађана.

5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

У извештају је приказан рад Центра за социјални рад у Краљеву у периоду 01.01-31.12.2023. године, који врши јавна овлашћења, и обавља послове по Закону о социјалној заштити, Породичном закону и др. законима и подзаконским актима.

У извештајној години, подаци показују иако се континуирано из године у годину усложњава послао, број запослених не прати тај тренд.

Број запослених у Центру за социјални рад је утврђен решењем Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, односно решењем надлежног органа града Краљева.

Уложен је труд ради побољшања услова рада (радног простора и обнављање компјутерске опреме) запослених, мада у претходној години није било већих улагања, али примена програма Созис захтева савременију компјутерску опрему

као и бољи проток интернета од оног који је одредило Министарство, јер лош проток интернета успорава рад, а понекад га и у потпуности блокира.

Пристапачност ЦСР особама са инвалидитетом и старијим особама, још увек није довољно добра, иако је пре пар година урађена покретна рампа у холу зграде, која се састоји из неколико полунивоа, али и даље простор није прилагођен у потпуности особама са инвалидитетом.

У структури корисника по старости најбројнија је групација одраслих, њих има највише међу пренетим, реактивираним, новоевидентираним корисницима. Отварање нових фабрика (две иностране инвестиције) утицале су на смањење броја корисника права на НСП, а пре свега на нешто мањи број реализованих једнократних давања, јер је изванредан број из групације радно способних лица засновао радни однос.

Предмети који се односе на заштиту интереса малолетне деце су у највећем броју пренети из претходне године, и то се углавном односи на децу која се налазе на вишегодишњем хранитељском или мањи број на институционалном смештају, као и децу која су под старатељском заштитом. Један број деце који је више година на евиденцији обухвата и децу из материјано угрожених породица која више година остварују материјална права преко наше установе. У тој групацији су свакако и деца која преко наше установе остварују право на додатак за туђу негу и помоћ или право на увећани додатак за туђу негу и помоћ. Остале категорије деце више флукутирају.

Када је у питању групација старијих, уназад неколико година-извештајне године-највише, уочавамо пораст старијих лица, која су жртве породичног занемаривања и насиља, пре свега психолошког и економског, што се нажалост веома мало евидентира већ се најчешће пријављују под формом захтева за материјалном подршком или подршком у нези, а тек се кроз процес процене и праћења препозна породично занемаривање и насиље те се иако постоји, не евидентира као доминантни проблем. Ово посебно постаје уочљиво у ситуацијама када се ради ургентно збрињавање старијих или када се врши преузимање са лечења јер породица не жели или понекад и не може да у кућним условима брине о остарелим члановима.

Током претходне године, а то је тренд већ дужи период, у појединим областима наглашени су проблеми у раду наше установе као што су: тешкоће у реализацији смештаја, када се то покаже као најнеадекватнији облик заштите, посебно за лица са сметњама у душевном здрављу или недовољно ментално развијених лица.

Један од изражених проблема током 2023. године је и недостатак ургент хранитељске породице за смештај деце.

Остваривање права на додатак за туђу негу и помоћ, и даље представља проблем због дужег чекање изласка корисника на лекарску комисију, као и неуједначен и прилично рестриктиван став комисије када је у питању остваривање права на додатак.

И даље је присутан одлив великог броја једнократних новчаних помоћи на трошкове лечења, набавке лекова, плаћање интервенција или дијагностичких

поступака, које би у принципу требало да буду део здравственог система, али их они не покривају, а корисници својим примањима не могу да их покрију.

Истовремено, подстицање раног развоја и подршку породицама које имају децу са сметњама у развоју, изискује појачану осетљивост за материјану подршку овим породицама јер још увек у великој мери плаћају услуге дефектолога и логопеда, иако су средства које добијају скромна у односу на укупне потребе, то је начин да помогнемо у подстицању развоја деце, мада очекујемо да ново успостављени капацитети службе за подршку раном развоју тај проблем донекле ублажи.

Недовољна је међусобна повезаност свих институција и организација на локалном нивоу у обезбеђивању подршке осетљивим групама корисника. Једино се усклађеним деловањем свих институција може обезбедити свеобухватна заштита и одговорити на потребе корисника.

Центар ће и убудуће унапређивати стручне компетенције радника, како преко програма обука акредитованих у систему социјалне заштите, тако и преко присуства округлим столовима, семинарима, саветовањима, конференцијама и др.

Треба поново истаћи специфичност у раду Центра за социјални рад Карљево а то је чињеница да од 1999. године пружамо услуге и обезбеђујемо остваривање права за око, раније 20. 000 а сада око 13.000 интерно расељених лица, што је један мањи град или величина једног мањег Центра за социјални рад, без обезбеђивања додатних радника, што је довело до појачаног исцрпљивања и ризика од изгарања запослених.

ВД Директор,
Светлана Дражовић, дипл. психолог

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
БРОЈ:303-1/2024
ДАТУМ: 23.02.2024.године
КРАЉЕВО

На основу члана 123.Закона о социјалној заштити („Сл.Гласник РС“ бр.24/11) и члана 33.Статута Центра за социјални рад у Краљеву, а сходно Пословнику о раду Управног и Надзорног одбора Центра за социјални рад Краљево, Управни одбор на седници одржаној дана 23.02.2024.године доноси :

ОДЛУКУ О
УСВАЈАЊУ ИЗВЕШТАЈА
О ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ

Усваја се Извештај о финансијском пословању Центра за социјални рад Краљево за 2023.годину:

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Дарко Виријевић

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

БРОЈ: 184/2024

ДАНА: 02.02.2024.

К Р А Љ Е В О

**ИЗВЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ
ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД – КРАЉЕВО
ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР – ДЕЦЕМБАР 2023.год.**

Центар за социјални рад Краљево се, у 2023. години, финансирао средствима буџета Републике Србије и буџета града Краљева, а у складу са чланом 22. Закона о социјалној заштити („Сл.гласник РС“, број 24/11 и 117/22), Законом о буџетском систему („Сл.гласник РС“, број 54/09, 118/21 и 92/23), чланом 10. Закона о јавним службама („Сл.гласник РС“ број 42/91, 71/94,79/05, 81/05, 83/05, 83/14), Располом средстава Установама социјалне заштите (индиректним корисницима Министарства) број 401-00-02128/2022-12 од 26.12.2023.године, по Закону о буџету Републике Србије за 2023.годину („Сл. гласник РС“,број 138/2022), додељених апропријација кроз ИСИБ, Одлуке о буџету града Краљева за 2023.годину, број: 011-398/2022-I од 24.12.2022.године, Одлуке о изменама и допунама Одлуке о буџету града Краљева за 2023.годину, број: 011-251/2023-I од 15.06.2023.године и Распоредним Решењима Градског већа града Краљева.

У току 2023.године из буџета Републике Србије (Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања) финансиране су бруто зараде и материјални трошкови за 41 радника (34 запослених на неодређено време и 7 радника на одређено време, тј. једно лица са територије Косова и Метохије распоређено у Центру). У току године две запослене раднице су отишле у пензију.

Из буџета града Краљева су финансиране бруто зараде и материјални трошкови за 16 радника (15 стално запослених и 1 запослени на одређено ради замене запослене на породилском боловању).

Из буџета Републике Србије (Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања) Центру су у 2023. години, дозначена средства у износу од **95.531.314,80**

Наведени износ коришћен је за финансирање три пројектне активности и то:

1. За програм 0902, пројекат 0005-Обављање делатности Центра, износ од	61.585.463,99
2. За програм 0902, пројекат 0013-Подршка раду хранитеља, износ од	33.595.066,81
3. За програм 0902, пројекат 0016-Права корисника ван Центра, износ од	350.784,00

Из буџета града Краљева у 2023. години су дозначена средства за финансирање обавеза из Одлуке о социјалној заштити града Краљева и дела трошкова редовне делатности (на конту 733100 и конту 733200)..... **84.904.538,74**

и то наменски:

- за једнократне и друге врсте помоћи по градској одлуци	48.148.621,30
(пројектна активност 0902-0001)	
- за интервентни смештај и прихватилиште.....	1.439.961,38
(пројектна активност 0902-0002)	
- за саветодавно-терапијске и социјално едукативне услуге.....	1.401.949,89
(пројектна активност 0902-0017)	
- за обављање делатности установа социјалне заштите	
(пројектна активност 0902-0005)	
- зараде за запослене (плата за 15 радника).....	21.066.649,01
- новогодишњи пакетићи деци запосл.и др. социјална давања	27.000,00
- солидарне помоћи запосленима	2.006.666,69
- превоз радника.....	312.652,36

- за јубиларну награду.....	255.391,67
- набавку основних средстава	3.186.800,00
- за одржавање зграде и опреме	157.380,00
- за сталне трошкове (ел.енергија, грејање, вода,одвожење смећа, пл.промет,тр.комуникација и др.стални трошкови)	4.772.513,55
- за материјал.....	832.217,96
- за уговорене обавезе и специјализоване услуге.....	947.894,83
- за дневнице за службено путовање.....	262.950,10
- порези.....	85.890,00

Поред наведених прихода Центар је примио и средства из других извора (за реализацију јавног рада) у укупном износу

ОД..... **449.420,89**

и то :

- Трансфери између буџетских корисника на истом нивоу (конто 781111)..... **449.420,89**
(приходи за реализацију јавног рада)

УКУПНО ОСТВАРЕН ПРИХОД У 2023.год. 180.885.274,43

Сва примљена средства су трошена за намене за које су и дозначена.

У односу на планиране приходе за 2023.годину (планирано 190.417.750,00 динара) остварење прихода је 94,99%. У поређењу са 2022.годином (остварени приходи 161.045.003,77 динара) остварени приходи у 2023.години су већи за 10,97%.

У периоду од 4 месеца ангажоване су 3 особе са инвалидитетом на одређено време, преко Националне службе за запошљавање по пројекту јавног рада под називом „Подршка осетљивим групама“. Пројекат је почео са реализацијом 01.06.2023.године и трајао до 30.09.2023.године. Од Националне службе

за запошљавање, а за финансирање овог пројекта примљена су и утрошена средства у износу од 449.420,89 динара.

Лични доходак за децембар 2023. године (за запослене чије се зараде финансирају из буџета Републике, као и за запослене који се финансирају из буџета града Краљева) исплаћен је у јануару 2024.године.

Просечно исплаћена нето зарада у Центру у 2023.години износи 79.432,00 динара.

Просечно исплаћена нето зарада за 2023. годину по степенима квалификационе структуре је:

- за III степен стручности	49.562,25
- за IV степен стручности	48.516,67
- за VI степен стручности	70.757,83
- за VII степен стручности	88.915,67

Из средстава буџета Републике исплаћена је отпремнина за одлазак у пензију за 1 запослену.

Из средстава буџета Републике исплаћене су јубиларне награде за укупно 4 запослена и то : један за 20 година, један за 30 година и два за 35 година непрекидног радног стажа, док су из средстава буџета Града Краљева исплаћене јубиларне награде за два запослена и то: једна за 10 година и једна за 30 година непрекидног радног стажа.

У току 2023.године набављена су нова основна средства из средстава буџета града Краљева:

1. Теренско возило	1	КОМ
2. Скенер	1	КОМ

Расходи се у завршном рачуну приказују збирно на нивоу Центра и исказани су у табелама:

**ПРЕГЛЕД ОСТВАРЕНИХ РАСХОДА ВЕЗАНИХ ЗА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМ
2023.год.**

КОНТО	НАЗИВ КОНТА	ИЗНОС	
		2022 .	2023.
411100	Плате и додаци запослених	56.263.765,87	66.577.054,52
412100	Доприноси за ПИО на тер.послодавца	6.189.014,34	6.657.705,74
412200	Доприноси за здравство -//-	2.897.583,76	3.428.718,26
413100	Накнаде у натури	75.000,00	102.000,00
414300	Отпремнине и помоћи	1.895.188,60	484.312,58
414400	Социјална давања запосленим	2.260.022,18	2.090.893,69
415100	Накнаде запослених	846.318,62	1.060.057,52
416100	Јубиларне награде, награде и бонуси	832.279,33	1.071.914,44
	УКУПНО:	71.259.172,70	81.472.656,75

ОСТАЛИ РАСХОДИ

КОНТО	НАЗИВ КОНТА	ИЗНОС	
		2022.	2023.
421100	Трошкови платног промета	350.001,18	365.743,66
421200	Енергетске услуге	1.858.254,65	1.949.829,89
421300	Комуналне услуге (вода-чистоћа)	1.791.176,37	2.168.865,07
421400	Услуге комуникација	1.250.537,31	1.490.963,39
421500	Трошкови осигурања	211.543,19	354.813,09
421900	Остали трошкови	14.400,00	14.400,00
422100	Тр.пословних путовања у земљи	395.283,50	638.260,38
422200	Тр.дневница на сл.путу у иностранство	0,00	0,00

422300	Трошкови путовања у оквиру ред.рада	386,00	0,00
423100	Административне услуге	0,00	0,00
423200	Компјутерске услуге	719.600,00	632.000,00
423300	Услуге образовања и усавршавања зап.	86.944,00	242.752,20
423400	Услуге информисања	5.988,00	5.996,86
423500	Стручне услуге	702.926,52	1.951.854,03
423600	Угоститељске услуге	0,00	0,00
423700	Репрезантиција	142.254,02	218.960,58
423900	Остале опште услуге	31.701.052,54	33.157.568,49
424300	Медицинске услуге	87.500,00	82.600,00
424900	Специјализоване услуге	1.403.370,00	114.400,00
425100	Текуће поп.и одрж.зграде	53.098,12	156.089,96
425200	Текуће поп.и одрж. Опреме	400.950,02	603.834,02
426100	Административни материјал	496.044,40	647.046,00
426300	Публикације часописи и гласила	131.390,00	191.416,00
426400	Издаци за гориво,мазива,ауто гуме	901.431,44	678.727,07
426800	Материјал за чишћење	501,00	0,00
426900	Материјал за посебне намене	111.298,44	64.589,98
441200	Отплата камата осталим нивоима власти	0,00	0,00
444200	Казне за кашњења	0,00	0,00
465100	Остале текуће донације и трансфери	0,00	0,00
472000	Накнаде за социјалну заштиту из буџета прошрена права соц.становање. и др.помоћи	46.367.041,37	50.376.865,00
482100	Остали порези	34.515,00	56.367,01
482200	Обавезне таксе	0,00	61.875,00
483100	Новчане казне по судским решењима	0,00	0,00
484100	Накнаде услед елементарних непогода	0,00	0,00
485100	Остале накнаде штете	0,00	0,00
511300	Капитално одржавање зграда и објеката	0,00	0,00
511400	Пројектно планирање	0,00	290.000,00
512100	Набавка опреме за саобраћај	0,00	2.640.000,00

512200	Набавка административне опреме	568.344,00	46.800,00
512800	Опрема за јавну безбедност	0,00	0,00
	УКУПНО:	89.785.831,07	99.202.617,68

РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ.....	81.472.656,75 +
ОСТАЛИ РАСХОДИ.....	99.202.617,68
УКУПНИ РАСХОДИ.....	180.675.274,43

У односу на планиране расходе (планирани расходи за 2023.години су 190.417.750,00 динара) остварење расхода за 2023.годину износи 94,88%

ПРИХОДИ	180.885.274,43
- РАСХОДИ.....	- 180.675.274,43
ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ 2023.год.	210.000,00

Неутрошена средства у износу од 210.000,00 динара се односе на средства које је Град Краљево пренео Центру за куповину софтвера у износу од 200.000,00 динара, а за које Министарство кроз систем СПИРИ није увећало апропријацију и износа од 10.000,00 динара која су остала неутрошена након плаћања пројектне документације. Неутрошена средства у износу од 210.000,00 динара су враћена Граду 2024.године.

У поређењу са претходном годином можемо да констатујемо да су укупни трошкови пословања већи за 10,86%. Већи трошкови су последица промене цена и обима услуга, првенствено комуналних услуга као што је физичко обезбеђење, агенцијско чишћење и одржавање Центра и друге комуналне услуге код којих је дошло до промене цена.

Кроз посебну табелу приказујемо преглед плана и извршења по Одлуци о буџету града Краљева 2023.годину.

ОПРАЗАЦ ППИ

**ПЛАН И ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКЕ О БУЏЕТУ ГРАДА КРАЉЕВА
ЗА 2023.ГОДИНУ**

Назив КБС ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД У КРАЉЕВУ

Јединствени број КЈС 00228

Функционална класификација 070

Програмска класификација 0902

План и извршење финансијског плана Центра за социјални рад у Краљеву за 2023.годину

Раздео	Глава	Програм	Функција	Пр. акт.	Позиција	Економ. Класифи.	О П И С	Извор Финансира.	Измењен План за 2023. годину	Извршење плана у 2023. години	%извршења
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
05	01	0902					ПРОГРАМ 11:СОЦИЈАЛНА И ДЕЧИЈА ЗАШТИТА		94.238.000,00	84.694.538,74	89,87%
			070	0001	141	463	Једнократне помоћи и други обл. помоћи		50.000.000,00	48.148.621,30	96,30%
						463	Трансфери осталим нивоима власти				
							-ПРОШИРЕНА ПРАВА	01	50.000.000,00	48.148.621,30	96,30
				0002	142	463	Породични и домски смештај, при-Хватилиште и друге врсте смештаја		3.000.000,00	1.439.961,38	48,00%
						463	Трансфери осталим нивоима власти	01	3.000.000,00	1.439.961,38	48,00%
							-Ургнт хранитељице 423900-700.000,00				
							-Смештај 472800- 2.300.000,00				

На основу члана 26. тачка 12. и члана 121. став 1. Статута града Краљева („Службени лист града Краљева”, број 6/19-пречишћен текст),
Скупштина града Краљева, на седници одржаној 24, 25, 26, 27. и 28. маја 2024. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

I

Усваја се Извештај о раду за 2023. годину и Извештај о финансијском пословању Центра за социјални рад из Краљева за 2023. годину, које је усвојио Управни одбор Установе одлукама број 303/2024 и 303-1/2024 од 23.02.2024. године.

II

Закључак доставити: Центру за социјални рад из Краљева, Одељењу за друштвене делатности Градске управе града Краљева и уз материјал седнице Скупштине града Краљева.

III

Закључак објавити у „Службеном листу града Краљева”.

Скупштина града Краљева
Број:06-171/2024-I
Дана: 28. маја 2024. године

Председник
Скупштине града Краљева

Ненад Марковић, дипл.инж.саобраћаја

